

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗ
Τακτικοῦ καθηγητοῦ
τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας

ΕΚ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ¹

I. ΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

***αἰτησις**, ἡ : Γεγραμμένη τὴν αἴτησιν εἶχω, Ρωμανός, Hymnes, II, σ. 372 (ια').

***ἀναφορά**, ἡ : Ἰσον ἀναφοράς τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου πρὸς τὸν ἀντοχράτορα Θεοδόσιον καὶ Οὐδαερτιανόν, Schwartz, I, III, 10, 25. — Ἰσον ἀναφοράς τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμιτος τῶν σακρῶν Ἰωάννου, Αὐτόθι, III, 32, 13 - 14.

ἀντίγραμμα, τό (= ἀπάντησις εἰς ἐπιστολήν) : Τῷ αντῷ ἀντίγραμμα μικρού δέξασθαι, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ροβ', 2 (Λάμπρος).

ἀντιγραφή, ἡ : Βραχεῖαν ἀντίγραμμα αφίγνην σοι κατὰ τὸν Λάζαρον ταύτην ἀντίγραμμα αφίγνην, μεγάλης ἀγάπης ἐμπόρευμα περισφένονσαν, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. γ' (Pressel, σ. 5). — Νὰ μὴ σὲ γράψω ἀντίγραμμα την τιγράμμα την γραφήν ἐτούτην, Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην, στ. 1741 (Wagner).

ἀντιγραφον, τό (= ἀπάντησις) : Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἔχει μοι περὶ τούτων ἀντίγραμμα αφίγνην, ἀμφίβολος ὅν, πότερον διατέπτωκεν ἢ διεκομίσθη τὰ γράμματα μέχοι τῆς μακαρίας σου κεφαλῆς . . . , Συνέσιος, ἐπιστ. 67, EG, σσ. 681 - 682. — Τὸν ἀντίγραμμα την εὐλαβείαν . . . , Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 199,23 Lettres II, σ. 158. — Αντίγραμμα δέχεσθαι . . . , Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 93, 1 - 2.

***ἀντιπιττάκιν**, τό (= ἀπάντησις εἰς) πιττάκιον, διπερ βλέπε.

1. Δι' ἀστερίσκου (*) ἐσημειώθησαν λέξεις ἀφορῶσαι εἰς Ἑγγραφα ἡ μὴ κυριολεκτούμεναι.

ἀντιπίττακον (ώς τὸ ἀντιπιττάκιν) : "Ἐρωτος ἀντιπίττακον Λυβίστρον πρός τὴν κόλην, Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην, στ. 1503 (Wagner).

Πρβλ. αὐτόθι, στίχους 1144, 1445, 1614 (*πονοπίττακον*).

ἀντίτυπον, τὸ (τῆς ἐπιστολῆς, ἐξ ἀντιγραφῆς αὐτῆς) : Καὶ τοῖς ταχνηράφοις τὰ ἀντίτυπα δοῦται τῶν τότε γραφέντων ἐπέταξα, Συνέσιος, ἐπιστ. 67, EG, σ. 682.

ἀπόκρισις, ἡ : Ὁφὲ μὲν ἐδεξάμην τὰς ἐπὶ τοῖς προτέροις γράμμασιν ἀπόκρισεις, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 250, Lettres III, σ. 87. — Τὸ σπάνιον τῶν αὐτόθι ἀπόκρισεων, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. 317, αὐτόθι, σ. 190. — Ἀνεβαλόμην τὴν ἀπόκρισιν, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 144, 1 (Gallay). — Γέροντό μοι αἱ ἀπόκρισεις σου δεξιαί, Μ. Ψελλός, ἐπιστ. 112 (Σάθας, σ. 357). — Οὐδὲν οὐδέπω τῆς σῆς χειρὸς ἐδεξάμεθα γράμμα, οὐδ' ἀπόκρισιν πρός ἄσου μεσοῦντος ἔαρος ἐπεστέλλομεν, Μ. Καλέκας (τῷ Μ. Χρυσολωρῷ), 59, 7-9 (Loenertz).

γράμμα, τό. Α' Ἐπὶ ἐγγράφου (οὐχὶ ἐπιστολῆς) : Γράμμα ἐργάσημαντον σφραγῖδί τε χρωσέα καὶ σημικῇ νήματι ἐμπεδον... ἐπιδίωσι, Νικήτας Χωνιάτης, 66, 22 (Bonn). — Γράμμα ἐπιχορηγεῖ ἐμμάρτυρον καὶ ὑπογεγραμμένον, Ν. Οἰκονομίδης, Actes de Dionysiou, 1968, 12, 12. — Ἀπογραφικὸν γράμμα μα, Αὐτόθι, 22, 28. — Γράφω νῦν ἐπὶ πᾶσιν, οἵ προσέγραψα, τοῦτο δὴ τὸ ἐσχατον γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. λα' (PG, 111, 188 D). — Β' (ἐνικδᾶς) ἐπὶ ἐπιστολῆς : Τὸ σοφώτατον γράμμα, τὸ μάλα μὲν ἐμμελές, μάλα δὲ βραχύ, ἀλλὰ καὶ μάλα λιγὺ... ὄνησέ με τὰ μέγιστα, Συνέσιος, ἐπιστ. 139, EG, σ. 739. — Τὸ γράμμα κομιζόμενος, Συμεὼν Μάγιστρος, ΕΒ II, 41, 5. — Τὸ γράμμα βραχύ, Θεόδωρος Β' Λάσκαρις, ἐπιστ. 144, 1 (Festa). — Ἄλλ' ὅσον τῷ γράμμα τι τὸ βραχύ, τοσοῦτον τὸ μέγεθος τῇ στοργῇ, Αὐτόθι, App. III, σ. 312, 1. — Βραχὺ τὸ γράμμα μα, ἡ προσευχὴ δὲ μακρά, Νικ. Βλεμμίδης (Θεοδώρῳ Β'), ἐπιστ. XXI, σ. 308, 1 (Festa). — Οὕτε γράμμα προσκυνητόν, οὕτε μήνυμα διακομίζονσιν εἰς ἡμᾶς, Ὁ αὐτός, αὐτόθι, ἐπιστ. XXIV, σ. 310, 1. — Τὸ μὲν γράμμα τὸ σὸν ἐφάνη μοι ποθεινόν, Αὐτόθι, ἐπιστ. 134, 1 (Festa). — Καὶ δόσα τὸ βροντοεπές καὶ φανσίνον διηγόρευε γράμμα σου, Σάββας (τῷ Βλεμμίδῃ), αὐτόθι, App. IV, σ. 330, 12-13. — Ἐν τῇ παρούσῃ διὰ τοῦ γράμμα τοις ἐπισκέψει, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 213, Lettres II, σ. 200. — Γράμμα παρακλήσεως, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. 242, αὐτόθι III, σ. 66. — Οἰκειοτάτην γράμμα ἀτων ὑπόθεσιν, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. 326, 1-2, αὐτόθι III, σ. 198. — Τὴν ἐν τῷ προτέρῳ γράμμα μα τι συμβονήν σου... ὑστέρον γράμμα ατος, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ριζ', 2. — Γράμμα μοι δεξάμενος χρόνον, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ρν', 1. — Γράμμα μοι ἐγχαράξαι πάμφωτον, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ρξς', 2. — Ψιλὸν γράμμα φιλικὴν ἔχον προσηγορίαν,

Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 224, 23, Lettres III, σ. 19. — *Nῦν οὖν δευτέρων γράμματος περὶ τῶν αὐτῶν ἐν χρείᾳ κατέστημεν*, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρ' (PG, 111, 308C). — Ἐπὶ δύκου: 'Ο γαῖδες καὶ παχυλόν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ι', 3. — Ἐπὶ μήκους: Δαστυλιαῖον, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ξς', 6. - *Πολύστιχον*, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. γ', 1. - *Γράμμα προτενές* ἐν εὐεστήσω καθ' ἡμῶν, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. γ', 1. - *Ψιλόν*, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ριη', 2. — Ἐπὶ ἑγγράφου: *Tὸ σειρὰν ἔκεινο γράμμα*, MM, AD, II, 425. - *Θεῖον ἀνειλιξάμεθα γράμμα* (Ἀλεξίου Μεγάλου Κομνηνοῦ), Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. ζ', 2-3 (Παπαδόπουλος, σ. 194). — Ἐπὶ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς: *Καὶ δὲ σποτικὸν γράμμα* (Αλεξίου Μεγάλου Κομνηνοῦ), Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. κε', 1.

γράμματα, τὰ (πληθυντικῶς, ἡ ἐπιστολή, αἱ ἐπιστολαί). Ἀδιαφόρως γράμματα καὶ ἐπιστολαὶ παρὰ Συνεσίῳ. Πρβλ. ἐπιστ. 129, EG, 715 - 716. — 'Εκ τῶν συχνῶν γράμματων, ὅπερεογράφαμεν οὐδεμίᾳ εἰδομεν ὠφέλειαν, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. κθ' (PG, 111, 181A). — *Tὰ γράμματά σου ἀναγνώσκοντες*, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ξη̄ (PG, 111, 268C). — *Καὶ ἀξιῶ γράμματα σινήμας δεξιώσασθαι φιλικοῖς καὶ δηλῶσαι ὡς ἔχει τὰ σά*, 'Ο Νικομηδείας, EB III, 34, 11 - 12. — *Καὶ γράμματα νῦν ἀποστέλλομεν*, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 2, 2 - 3. — *Γράμματα ταῦτα ἀγαπητικά* (= προερχόμενα ἐξ ἡγαπημένου προσώπου) φοιτᾶν πρὸς ἡμᾶς, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 203, 39, Lettres II, σ. 168. — *Toῖς χρονοῖς σου γράμματα σινήντες*, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, 188, 1283. — *Toῖς ποθεινοῖς σου γράμματα σινήντες*, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, 188, 1283. — *Toῖς ποθεινοῖς σου γράμματα σινήντες*, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, 188, 1283. — *Oδοῖς ἐδείθησαν ἐμοῖς ἐφοδίους γράμματα σινήντες*, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, 188, 1283. — *Oδοῖς ἐδείθησαν ἐμοῖς ἐφοδίους γράμματα σινήντες*, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, 188, 1283. — *Τὰ δεσποτικά τίμα... γράμματα*, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 20, 14. — *Παρηγορητικά συνθεῖναι γράμματα*, Θεόδωρος Κυζίκου, EB VIII, 25, 2. — (Ἐκκλησιαστικά ἑγγραφα, διποὺς ἀδιαφόρως γράμματα καὶ γράμματα): 123. *Περὶ ἀρχιερέων ὅποι δέχονται ξένους ιερεῖς χωρὶς συστατικά καὶ ἀπολυτικά καὶ εἰρητικά γράμματα* - 124. *Περὶ τοῦ ποῖον γράμματα λέγεται συστατικὸν καὶ ποῖον εἶναι εἰρητικόν*, Νομοκάνων (ιη̄ αἱ.), Κῶδις Βλατέων 32. Εὐστρατιάδης, σ. 55. — *Ο διακομιστής τῶν πανηγυρικῶν γράμματα σινήντες*, Συνέσιος, ἐπιστ. 8, EG, σ. 647, καὶ ἐπιστ. 13, EG, σ. 649. — (Εἰρητικά γράμματα): *Ἄδελφον ἀποστεῖλαι εἰς ἐπίσκεψιν ἡμετέραν πρέπονταν*

τας είναι, διακόνοντς ειρηνικῶν γραμμάτων (καὶ πρὸς πτωχούς), Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 258, Lettres III, σ. 100. (Πρβλ. Φ. Κουκούλης, ΒΒΠ Β' I, 1948, σ. 132, σημ. 8). — Κανονικὰ γράμματα παρ' ἔμοῦ πρὸς αὐτὸν διαπεμπόμενα, Ὁ αὐτὸς ἐπιστ. 224, 13-14, Lettres III, σ. 19. — (Ικετήρια): Εἰ καὶ τολμηρὸν ἀνδρὶ τοσούτῳ διὰ γραμμάτων ἰκεσίας προσάγειν, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 280, 1-2, Lettres III, σ. 152. — Τὰ φᾶλα καὶ ταπεινὰ πέμποντας γράμματα, Κυδώνης, 113, 3-4 (Loenertz). — Κᾶν νηφάδας πέμψω γραμμάτων, Ὁ αὐτὸς, 149, 11. — Γράμματα καὶ καταλλακτίγια... ἀγαπητικὰ δὲ γραμμάτων περιπλοκά, Γρηγόριος Νύσσης, XVI, 1 (Pasquali). — Παρὰ Μιχαὴλ Χωνιάτη: Συνχροῖς ἡμᾶς δεξιοῦται τοῖς γράμμασι, ἐπιστ. ια', 1. - Ἀρέχον τὸν Ἀθήνηθεν ἀεὶ σκυθρωποτέρων γραμμάτων, ἐπιστ. ιδ', 2. - Ἀκεσθόντα καὶ πανσίλντα στέλλειν ἡμῖν γράμματα, ἐπιστ. ρζ', 10. - Τὰ ἐπισταλτικὰ γράμματα, ἐπιστ. ριβ', 5. - Αἱ πυκνοτέρων γραμμάτων, ἐπιστ. ρκγ', 2. - Γράμματα στιν ἀδελφοῖς, ἐπιστ. ρλη', 2. - Ἀνάγκη κἀντι γράμματα στιν διλογονελλάβοις τὰ προσήκοντα τῇ συμφορᾷ μετρίως ἀφοσιώσασθαι, ἐπιστ. ρξγ', 2. — Γράμματα, τοῦτο μὲν παράκλησιν, τοῦτο δὲ καὶ ἐπιτίμησιν ἔχοντα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρκγ' (PG, 111, 341 B). — Παρὰ Μαξίμῳ Πλανούδῃ (M. Treu): Γράμματα (γάλ) ἐγὼ μετὰ φιλίας καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν εἴπερ τις γίνομαι πρόθυμος, ἐπιστ. β', σ. 6. - Ὑπέρ τῶν φθασάντων γραμμάτων, ἐπιστ. κα', σ. 38. - Τὰ πρὸς τὴν σῆν εὐγένειαν παραδοῦνται γράμματα τούτῳ (τῷ διακομιστῷ), ἐπιστ. κδ', σ. 41. - Ἄλλ' ἔστιν ἀ καὶ γράμματα στιθάσας παραδηλοῦν, ἐπιστ. κζ', σ. 43. - Ἀν μὴ γράμματα τόχης ἐμῶν, ἐπιστ. κη', σ. 45. - Κατέροι οὐκ ἀμούσως εἰδότι γράμματα συντιθέναι, ἐπιστ. λ', σ. 49. - Ὅσα τις ἐν γράμμασι στιν ὀνκὴν ἀντάξαι τολμήσει, ἐπιστ. ηθ', σ. 133. — (Ἐγγράφῳ τοῦ 1264 ἔτους): Γράμματα προστακτικὰ στιγματικά (= σφραγισμένα). A. Guillois, Les Actes Grecs de S. Maria di Messina, 1963, ἀρ. 21, 5-6 (πρβλ. καὶ σ. 162). — Δι' ἐρυθρῶν καὶ θείων γραμμάτων τοῦ ἄγιον ἡμῶν βασιλέως, Ἐγγρ. μ. Ξενοφόντος, Actes 1, 72 (L. Petit, σ. 21).

γραμματεῖον, τὸ (= γράμμα): Τὰ γραμμάτεια δὲ ταῦτα πολλοῦ τόφου καὶ πολλῆς φλυαρίας ἐστὶ μεστὰ..., Ιούλιανός, ἐπιστ. 40 (Bidez). — Ὁ τὸ γραμματεῖον ἐπιφερόμενος ἐπίσκοπος, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρθ' (PG, 111, 325 B). — Γραμματεῖον ἀπὸ συγγενῶν ἡ φίλων κομίζειν, Ἀλέξανδρος Νικαίας, EB, I, 1, 54. Πρβλ. ὁ αὐτὸς, αὐτόθι, I, 2, 26. — Γραμματεῖον (γράφε γραμματεῖα), Συμεὼν Μάγιστρος, EB, II, 19, 17. — Τὸ σὸν γραμματεῖον ἐδεξάμεθα, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. μδ' (Pressel, σ. 38). — Ὡς δὲ ἀνελίττων τῆς σταλείσης μοι

δεσποτικῆς γραφῆς σου τὸ γραμματεῖον, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. π' (Pressel, σ. 73). — Γραμματεῖον, Κλητορολόγιον Φιλοθέου, σ. 72 (Bury). γραμμάτιον, τὸ (= μικρόν, σύντομον ἢ ἀπλῶς γράμμα) : Τὸ παρὸν ἡμῶν γραμμάτιον, "Αδηλος, EB IX, 34, 6. — Ἡκε τὸ τῆς σῆς φιλοθεῖας γραμμάτιον, Συμεὼν Μεταφραστής, EB II, 16, 5. — Μήτε ἀγαγοῦνται τὸ φλάγδον σου γραμμάτιον καὶ πάντη ἀνοητότατον, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 167 (Σάθας, σ. 424). — Βραχὺ δὲ φιλοῦντος γραμμάτιον, θωρακίον, Θεόδ. Λάσκαρις, 51, 83-84 (Festa). — Εγώ δὲ τῇ κεφαλαλγίᾳ τυχανούμενος πληρῶς τοῦτο δὴ τὸ γραμμάτιον, 'Ο αὐτός, 134, 8-9 (Festa).

γραφή, ἡ (= τὸ κοινὸν γράμμα, ὅπερ ἀναλόγως τῆς προελεύσεώς του : θεία ἡ βασιλείου γραφή, ἡ προερχομένη ἐκ τοῦ βασιλέως δεσποτικὴ ἐκ τοῦ πατριάρχου κλπ.). Παρὰ Ἰω. Τζέτζη (Pressel) : "Ωσπερ τις γραφὴ διαπρύσιος, ἐπιστ. λθ', σ. 35. - Οὐδὲ συλλαβιαῖς γραφῆς κατηξίωσε, αὐτόθι. - Τῆς δεσποτικῆς γραφῆς σου, ἐπιστ. π', σ. 73. - Τὴν παὶ τῆς σῆς ἀγιωσύνης προσκυνητὴν ἐμοὶ σταλεῖσαν γραφῆν, ἐπιστ. π', σ. 73. - Γραφὴν σὴν ἐδεξάμην ἀνιαζάν (αἰτίαν στενοχωρίας), ἐπιστ. Κα', σ. 80. — Παρὰ τῆς ἐμοὶ ποθεινοτάτης γραφῆς σου, Γ. Σ χολάριος, Oeuvres Complètes IV, 1935, 413, 33. — Ὅπεστειλάμην ἀν τὴν γραφῆν, εἰ φανερὸν . . . εἰχον τὴν ἔχθραν, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ, 1957, σ. 180, 995. — Ή γραφὴ ἴδιωτικὴ μὲν (= ἀπλῆ, οὐ σοφή), ἀλλὰ πνευματική, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 27 (Σάθας, σ. 262). — Εἰς δὲ τὸ τῆς γραφῆς σου ἀκροτελεύτιον παρηγίσω τι . . . , 'Ο αὐτός, ἐπιστ. 148 (αὐτόθι, σ. 397). — Μεμάθηκας τὰ ἡμέτερα δύος ἔχει διὰ τῆς προαφιγμένης γραφῆς, Δημήτριος, παρὰ D a r g o u z è s, RÉB XXII, 1964, σ. 91, 5, 6-7. — Καὶ τὴν σὴν γραφῆν ἐνεχείλοστεν, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. Κη' (M. Treu, σ. 128). — Αἰα γραφῆς προσωμάλησα, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 12, 1. — Σοὶ δὲ καὶ ἡ μικρὰ (= σύντομος) ἀρκέσει γραφῆ, 'Ανώνυμος, EEBΣ KZ', 1957, σ. 206, 1930. — Καὶ ὅτι οὐ κολακικὴ (= κολακευτική, ἐκ κόλακος) ἡ γραφῆ, αὐτόθι, σ. 208, 1981. Δεσποτικὴ (= πατριαρχικὴ) γραφῆ, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 20, 10. — Ἱερὰ γραφῆ, Λέων Συνάδων, αὐτόθι III, 11, 21. — Καὶ γραφὴν βασίλειον οὐδαμῶς ἔξεγένετο ἡμῖν δέξασθαι, Γ. Χιονάδης ἐπιστ. ε', 11-12 (Παπαδόπουλος, σ. 193). — Ἐνταλτικὴ γραφῆ, πρβλ. A. D a i n, RÉB XVI, 1958, σ. 168 (= ἐνταλτήριον, ἐντολὴ κλπ.).

***δένησις**, ἡ· καὶ **δεητήριον** (ἐπὶ ἔγγραφον). Τυπωθήσεται οὖν παρ' ἡμῶν δέ η σις (= δεητικὴ ἐπιστολή), Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 117, Lettres II, σ. 22 (ὅπου δένησις : demande). Ἐπὶ αἰτήσεως, ἔγγραφου πρὸς τὸν βασιλέα, βλ. πιττάκια δεητικά.

- ***δελτος**, ἡ· καὶ (ύποκοριστικῶς) **δελτάριον**, τό.
- ***διάγνωσις**, ἡ (βασιλική διάγνωσις = βασιλική γνωμάτευσις, ἔγγραφον).
- ‘Υπῆρχε καὶ σεκρετικὴ διάγνωσις τῶν καθολικῶν κριτῶν (= δικαστικὴ ἀπόφασις).
- ***διάταγμα**, τό (ἐπὶ βασιλικοῦ ἔγγραφου).
- ***διατύπωσις**, ἡ (ἐπὶ ἔγγραφων) καὶ **προσταγματικὴ διατύπωσις**.
- ***ἔνταλμα**, τό. Εἰς νομικὸν ἥ εἰς ἔξαρχον. (Ἐγγραφόν καλούμενον καὶ ἔνταλτικὴ γραφή, ἔνταλτικὸν ἥ ἔνταλτήριον γράμμα). Πρβλ. A. D a i n, RÉB XVI, 1958, σσ. 166 - 167. — ‘Εν τα λ μ α πατριαρχικόν, MM, AD II, σ. 241. Τοῦτο λέγεται καὶ ἔντολὴ καὶ (γράμμα) ἔντολικόν, ἀπειθύνεται δὲ πάντοτε πρὸς κατωτέρους.
- ἐπιστολή**, ἡ (ώς καὶ σήμερον): ‘Ε πι στο λ ἄς αἰσχοράς, Σωκρατικῶν ἐπιστ. 30, EG, σ. 632. — Δέδεξο μετὰ τῆς ἐμφύχου καὶ τὴν ἄφυχον ἐπιστολὴν, μετὰ τοῦ θαυμασίου Γεοργίου ταῦτα τὰ γράμματα, Συνέσιος (τῷ ἀδελφῷ), ἐπιστ. 85, EG, σ. 691. — ‘Ο δημιονογὸς τῆς θεσπεσίας ἐπιστολὴν ἡς, ‘Ο αὐτός, ἐπιστ. 101, EG, σ. 698. — ‘Ανέχον τοῖνν ἀδολεσχούσης ἐπιστολὴν, ‘Ο αὐτός, ἐπιστ. 148, EG, σ. 731. — Τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν ἡντός, ἐπιστ. 148, EG, σ. 731. — Τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν ἡντός, Χρονογραφία (de Boor), σ. 151, 13. — **Προτεπικὴ** καὶ ἐθνοσιασμοῦ πεπληρωμένη ἐπιστολὴ, Θεόδωρος Κυζίκου, EB VIII, 25, 3 - 4. — (Παραμυθητική): ‘Ον μόνον εἰς παραμυθικὸν ἐπιστολὴν, Θεόδωρος Κυζίκου, EB VIII, 31, 1 - 2. — ‘Εδεξάμην σου τὴν ἐπιστολὴν, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 89, 1. — ‘Ἐν ἐπιστολὴν τύπῳ, Μιχ. Χωνιάτης, ἐπιστ. ρα', 1. — Παρὰ Δ. Κυδώνη (Loenertz): Καλὰς δέχεσθαι καὶ γενναίας ἐπιστολάς, 113, 4. - Χρονσαὶ... ἀς ἐπέστειλας, αὐτόθι, 4 - 5. - ‘Εδεξάμεθα τὴν γενναίαν ἐπιστολὴν..., 150, 4 - 5. - Πυκνὰς καὶ καλὰς καὶ πρός γε ἔτι μακρὰς ἐπιστολὰς ἀλτεῖς παρ' ἐμοῦ, 182, 4 - 5. - ‘Αξίαν καὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ φίλτρου καὶ τῆς ἡμετέρας προσδοκίας ἐξήνεγκας τὴν ἐπιστολὴν, 183, 3 - 4. - Καὶ ικηφόδους πέμπειν ἐπιστολάς, 244, 19. — Καὶ πρὸ ταύτης σου τῆς γλυκείας ἐπιστολὴν ἡς, αὐτόθι, σ. 13. — Μὴ βονολομένων (τῶν ἀποκομιζόντων) ἀντισήκουν ἐπιστολὰς κομίζεσθαι παρ' ἐμοῦ, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 93 (Σάθας, σ. 337). — Παρὰ Μαξίμῳ Πλανούδῃ (M. Treu): ‘Αλλὰ μὴ δείσης τὸ τῆς ἐπιστολὴς ἡντός ἀκούσας προοίμιον, ἐπιστ. ζ', σ. 14. - Εἰ μὲν διὰ τὸν ἀδελφὸν μόνον ἐπιστέλλειν

ἥξιον, δᾶστον ἀν ἦν ἐπιστολὴ λακωνικῆ πρὸς σὲ χοησάμενον οὕτῳ γράφειν, ἐπιστ. ιβ', σ. 26. - Ὡσπερ πον καὶ τούτῳ, δι' ὃν ἡ ἐπιστολὴ, νῦν ἵκανῶς νέκλανται, ἐπιστ. κ', σ. 38. - Ὡς ἐν ἐπιστολῇ τούτῳ, ἐπιστ. κη', σ. 46. - Καταράσῃ δέ πον σαντῷ εἰπερ ἔτι καὶ ἄλλην ἐπιστολὴν αἰτήσεις, ἐπιστ. κη', σ. 47. - Πέμπω τοίνυν τὴν ἐπιστολὴν νόπαντήσουσαν καὶ τὴν προσκύνησιν καὶ εὐχήν ἀφοσιωσομένην, ἐπειπερ ἐμαντὸν πέμπειν οὐκ ἔχω, ἐπιστ. μ', σ. 59. - Τὴν ἐπιστολὴν σοι τιθέντες εἰς χεῖρας . . . , ἐπιστ. μδ', σ. 64. - Πολλῶν ἐπιστολῶν αὐτῇ μοι μόνη ἀρκεῖται, ἐπιστ. νζ', σ. 74. - Καὶ ποὺν εἰς ὑμετέρας χεῖρας πεσεῖν τὴν ἐπιστολὴν . . . , ἐπιστ. ξ', σ. 75. - Οὐδὲ ἐπιστολὴν προσπαίζουσαν ἡγεμοναῖς, ἐπιστ. ηε', σ. 122.

Ἐπιστολίδιον, τὸ (= μικρὰ ἐπιστολή): Ἐπιστολίδιον ἡμῖν ἐκπεφώνηται (= παρ' ἐμοὶ ὑπηγορεύθη), οὐ τὸ ἀντίγραφον ἀπεστείλαμέν σου τῇ εὐλαβείᾳ, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 199, 23, Lettres II, σ. 158.

Ἐπιστολιμαῖος (προσ-ὅγματα ἐπιστολιμαῖα = ἐπιστολαῖ): Μικρὰν εἰκονογρίαν ἴστωμεν ἐπιστολιμαῖας προσφέρεις, Γ. Βαρδάνης, 180, 18 - 20 (Hoek - Loenertz). — Βαβαὶ τῆς ἐπιστολιμαῖας σφροδότητος, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. γ', 1. — Οὐκ ἔμελλον οὐδὲ νῦν τὰ ἐπιστολιμαῖα ταῦτα προσφέργξασθαι σε, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ν', 1. — Τὰ ἐπιστολιμαῖα σὸν ὅγματα προσδοκώμενα, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ρνβ', 1. — Απέκλεισας ἡμῖν τοὺς ἐπιστολιμαῖον σὸν ὄντας, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. ξε' (Pressel, σ. 67). — Τίς λόγος ἐπιστολιμαῖος καὶ σύντομος τὸν πρὸς σέ μον παραστήσει πόθον; Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 106 (Σάθας, σ. 350).

Ἐπιστόλιον, τὸ (= ἡ μικρὰ ἐπιστολή): Δι' ἑνὸς ἐπιστολοῦ δύο τοὺς ἔμοντς . . . προσαγορεύω, Νικηφ. Βασιλάκης, ἐπιστ. 1 (Garzya). — Οὐκ ἐν χάρῃ τὸ ἐπιστολίον, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. ξη' (Pressel, σ. 60). — Πειθόν με σὸν εἶναι τὸ ἐπιστολίον, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρβ', 2. — Καὶ τόδε τὸ ἐπιστολίον ίδια γεγραμμένον εἶναι . . . βούλομαι, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ιβ' (M. Treu, σ. 26). — Μὴ πάλιν ἐκπλήκτον, εἰ στενὸν δέχῃ τὸ ἐπιστολίον, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. πθ' (αὐτόθι, σ. 113).

***Ἐπίταξις (βασιλική)**: Βαβαὶ δὲ καὶ τοῦ τῶν ἐπιστολῶν φακέλον καὶ τῶν βασιλικῶν ἐπιτάξεων, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 191 (Σάθας, σ. 486).

Θέσπισμα, τὸ (βασιλικὸν ἔγγραφον).

***Ικετηρία**, ἡ (= ἐπιστολὴ ικετήριος): Τὴν παροῦσαν ἵκετηρίαν τῷ κραταῖῳ καὶ ἀγίῳ ἡμῶν βασιλεῖ χειροδότησον, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. με' (Pressel, σ. 39).

***Κέλευσμα**, ἡ (= βασιλικὸν κέλευσμα, γράμμα).

*λίβελλος, ὁ (= ἔγγραφον, libellus) : *Λίβελλος κατηγορίας* (= κατηγορητήριον), MM, AD II, σ. 52. — "Ανευ κακῆς σημασίας : *Τυπωθήσεται οὖν παρ' ἡμῶν δέησις κατὰ τὴν διοικήτητα τοῦ προσδοθέντος λιβέλλον* (= ὑποδείγματος, ἔγγραφου) τῷ βικαρίῳ..., Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 117, Lettres, II, σ. 22.

*μηνύματα, τὰ (ἐπὶ ἐπιστολῶν) : *'Ο μηνύματα δεχόμενος ἐκ φίλων καὶ συγγενῶν.* Ἐν ἔγγρ. 1111 μ.Χ., Αθ. Παπ.-Κεραμεύς, NP σ. 57, 24 - 25.

*ὅρισμός, ὁ (ἐπὶ βασιλικῶν ἔγγραφων) : *Βασιλικὸς δρισμός.*

πιττάκιον, τὸ (πίττα, πίσσα, ἡ· δελτίον, πινακίδιον πρὸς γραφήν. Πρβλ. Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, 633, 19 ἔξ. «Τὸ χαρτίον διὰ τὸν τρόπον τῆς πτύξεως»). *Ducange*, Glossarium M. et Inf. Gr., στ. 1175 - 1176. Γεωργίος Κεδρηνός (Bonn), tomus alter, *Fabroti*, Glossarium, σ. 927. — Περὶ πατριαρχικῶν πιττακίων : *Ράλλη καὶ Ποτλῆ,* Σύνταγμα Θείων καὶ Ιερῶν Κανόνων, 5, 1855, σ. 509 ἔξ. — Ἐπὶ κρατικοῦ ἔγγραφου : *Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος*, De adm. imp. (Moravescic), 218, 68 ἔξ. — Ἐπὶ ἐπιστολῆς : *Δι' ἐπιστολῆς ἦτο πιττάκιον Αρμενόπουλος*, I, 4, 64. *Άλεξανδρος Νικαίας*, EB I, 9,2: Θεόδωρος Λάσκαρις, 30, 8, 14 (Festa). — *Πιττάκιον εὐτελές, Ανώνυμος*, EB IX, 28, 4. — *Πιττάκιον πατριαρχικόν*, MM, AD II, 241. — *Ο διακομιστῆς τοῦ πιττάκιον...* Μετὰ γοῦν τὸ δέξασθαι τὸ πιττάκιον τῆς αὐθεντίας σου..., Θεσσαλονίκης Μεθόδιος, *Dagouze*, Lettres de 1453, RÉB XXII, 1964, σσ. 96 - 97, ἐπιστ. 7, 5, 7. — Διὰ τιμίου πιττάκιον τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀρίον ἡμῶν βασιλέως, Ἐγγρ. Λαύρας, 9, 4. — *Δεητικὰ πιττάκια*, τὰ ριπτόμενα ἐπὶ στήλης καλούμενης *Πιττάκης* (ό δὲ *Πιττάκης στήλη ἐστήν*, Πάτρια ΚΠόλεως, σσ. 166, 18 - 167, 1 Preger). Καθάδι γίγεται ὁ Ψευδο-Κωδινός : *Καὶ πάντες οἱ ἀδικούμενοι εἴτε πολῖται (ἐντόπιοι) εἴτε θεματικοὶ (ἐπαρχιῶται) ἀπὸ πάσης οἰκουμένης ἐκεῖσε εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ κίονος ἐτίθουν τὰ πιττάκια αὐτῶν, φυλαττόντων αὐτὰ ἐκεῖσε τῶν ταξεωτῶν, καὶ σταν ἥρχετο ὁ βασιλεὺς, ἐδίδουν ἄπαντα ταῦτα οἱ ταξεῶται τῷ βασιλεῖ, καὶ παρενθύ ἐλάμβανον τὰς λόσεις αὐτῶν ἐκαστος ἐκεῖσε.* "Οταν δὲ ἦν ὁ βασιλεὺς ἐν παλατίῳ, καθ' ἐκάστην πρωιάν ἐπεμπεν ἐβδομάριόν τινας καὶ ἀνελαμβάνετο ἐκ τῶν ταξεωτῶν καὶ ἐκόμιζεν τὰ διπτόμενα δεητάκια πιττάκια. Καὶ ἐδίδουν καθ' ἐκάστην ὁ βασιλεὺς τὰς λόσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν πιττάκιων τοῖς ἐβδομαρίοις ἢ κοιτωνίταις καὶ ἀπίγοντο πρὸς τὴν αὐλὴν τοῦ Πιττάκιον καὶ ἐδίδουν τοῖς φυλάττονσιν στρατιώταις κάκενοι τοῖς δεομένοις. Διὸ καὶ οἱ μέλλοντες διοικεῖσθαι ταχέως ἐσπέρας ἐτίθουν τὰς δεήσεις καὶ τῇ ἐπαύριον ἐλάμβανον τὸ πέρας· θερ ἐκλήθη ὁ τόπος Πιττάκια, Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως, II,

1907, σ. 167, 5 - 20 (Preger). — ἀντιπίττακιν : Γράψε καὶ σὸν ἀντιπίττακιν (= ἀντιπίττακιν ή ἀντιπίττάκιν [= ἀπάντησιν], διπερ βλέπε) καὶ παρηγόρησέ τοι, Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην, στ. 1519 (Μαυροφύρδης). — προπίττακον, τό : Ἐν ἐγγράφῳ 1383, MM, AD II, 50 : πονοπίττακον.

***πρόσταγμα**, τό (καὶ πρόσταξις, ἥ) : Διὰ πρόσταγματος τῆς βασιλείας σου (Αλεξίου Μ. Κομνηνοῦ), Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. ε', 33 - 34 (Παπαδόπουλος, σ. 194). (καὶ προσταγὴ ἐν ἐγγράφοις, πρόσταξις, προσταγματήριον καὶ προσταγματικὴ διατέπωσις).

***προτροπή**, ἥ (ἐπὶ προτρεπτηρίου ἐπιστολῆς, ἐν τῷ ἐπιγράμματι αὐτῆς), MM, AD II, σ. 139.

***σάκρα**, ἥ (sacra, θεία γραφή, ἔγγραφον βασιλικόν, ιδίᾳ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν Συνόδων) : Ἰσον ἀναφορᾶς τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμιτος τῶν σάκρῶν (= κόμιτος τῶν θείων λαρυγτιών), αὐτόθι, σ. 51, 1, βασιλικοῦ νοταρίου) Ἰωάννου, Schwartz, III, 32, 13 - 14.

***σημείωμα**, τό (= δικαστικὴ ἀπόφασις) : Ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸ παρὸν σημείωμα παρ' ἡμῶν γεγονός, Γ. Θεοχαρίδος, Μία διαθήκη καὶ μία δίκη βυζαντινή, Θεσσαλονίκη 1962, σ. 49, 119.

***σημείωσις**, ἥ (= βασιλικὴ σημείωσις, ἔγγραφον) καὶ **ὑποσημείωσις** (ἐπὶ ἔγγραφου) : Άλλὰ τὴν σημείωσιν ταύτην εἴτε καὶ τὸ λεγόμενον κρίσμαν ὑμᾶς δεῖ ποιῆσαι, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. Ηε' (PG, 111, 303 A).

***σιγιλλιον**, τό καὶ **σιγιλλιῶδες γράμμα** (= τὸ ἐσφραγισμένον διὰ σιγιλλον). Πρβλ. Du c a n g e, Glossarium M. et Inf. Gr., στ. 1363 - 1364 : Τὸ σιγιλλιον ὅπερ ἀπέστειλας ὑπέροχα καὶ ἀπέσταλη σοι μετὰ τοῦ μοναχοῦ Νεοφύτου (Τῷ μοναχῷ καὶ Λουκᾷ), Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. Ηθ', 6.

συλλαβή, ἥ (καὶ πληθυντικῶς αἱ συλλαβαὶ = ἥ ἐπιστολή). Πρβλ. X. X. Χαριτωνίδην, 'Αθηνᾶ ΝΔ', 1950, σ. 233, διπού ἔρμηνεύεται καὶ τὸ τῆς Ἀννης Κομνηνῆς, Β', σ. 21, 16 (Teubn.), δισύλλαβον ἐγχαρακτάς γράμμα = βραχυτάτην ἐπιστολήν, καὶ τὸ τοῦ Μιχ. Χωνιάτου, Β', 109, 11 (Λάμπρος), δισύλλαβον γράμμα, ώς σύντομον. Ἡ λέξις παρὰ Συνεσίῳ, ἐπιστ. 57, EG, σ. 663 : Αὐτὰς μὲν οὐκ ἔξεμελέτησα τὰς ἴερὰς συλλαβαὶ βασιλείῳ, σημαίνει τὴν Ἀγίαν Γραφήν! Λέξιν δὲ ἀπλῶς παρὰ τῷ Μεγάλῳ Βασιλείῳ, ώς ἐν ἐπιστ. 154, Lettres II, σ. 79, 21 - 23, διπού : Ἐγνώστε δέ σου τὴν διάθεσιν ἡμῖν τὸ γράμμα αὐτάρκως. Εἰ γάρ καὶ μικρὸν ἦν τῷ πλήθει τῶν συλλαβῶν (= μολονότι σύντομον κατὰ τὴν ποσότητα τῶν λέξεων!), ἀλλὰ τῇ γε δρθότητι τῆς διανοίας ἀρκοῦσαν ἡμῖν τῆς προαιρέσεως τὴν ἀπόδειξιν ἔδωκε. — Μὲ τὴν ἔννοιαν

τῆς ἐπιστολῆς : Ὡδείας καὶ ποθεινὰς ἐδεξάμεθα σ ν λ λ α β ἄ σ, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 1,1. — *Μετρία* (σ ν λ λ α β ἄ), Ὁ αὐτός, αὐτόθι, II, σ. 21. — Σ ν λ λ α β ὥ ν ἀξιοῖ καὶ προσδήσεων, Ὁ αὐτός, αὐτόθι, II, 9, 3. — *Καὶ τῆσδε τῆς ὑπομνηστικῆς σ ν λ λ α β ἄ σ ὑπομνήσκω τῆς ὑποθέσεως*, Ἀδηλος Χωνῶν μητροπολίτης, EB IX, 12, 2 - 3. — Ὁ διδοὺς τῇ σῇ ἀγιότητι τὰς σ ν λ λ α β ἄ σ ταύτας ἡμέτερός ἐστι, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρεξ', 1. — *Μακρὰς ἐπιστελὰς τῇ σῇ μακαρότητι σ ν λ λ α β ἄ σ*, Θεόδωρος Πρόδρομος, Byz. - bulg. I, 1962, 287, 4 - 5. — *Ταῖς ἔγκεκολαμμέναις σοφαῖς σ ν λ λ α β α ἵ σ*, Εὐθύμιος Μαλάκης, Lettres 79, 20. — *Καὶ τιμίαις ἐμοὶ καὶ πολυποθήτοις σ ν λ λ α β α ἵ σ δμῶν ὑποστηρίζειν με καὶ παραμυθεῖσθαι*, Ἀναστάσιος Ἀποκρισιάριος καὶ μάρτυς, AB, 73, 1955, σ. 16 (Devreesse). — *Μὴ ἀποκνίσῃς σ ν λ λ α β α ἵ σ δλίγας χρῆσαι τὴν χειρα...*, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. κεζ' (M. Treu, σ. 45). — *Ἀρακτορικὰς (= βασιλικὰς) ἀνεπτύξαμεν σ ν λ λ α β ἄ σ πλείστας*, Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. σ', 3 (Παπαδόπουλος, σ. 194). — Λέγεται δὲ καὶ **συλλαβισία γραφή** : Ὡς γὰρ οὐδὲ σ ν λ λ α β i a i a ν γ ρ α φ ḥ ν παρὰ τῆς σῆς μεγαλειότητος ἐδεξάμην... οὐδὲ σ ν λ λ α β i a i a s γ ρ α φ ḥ s κατηξώσε, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. λθ' (Pressel, σσ. 34 - 35).

συστατικὸν γράμμα, γράμματα (πρὸς εὐνπόληπτα πρόσωπα). Πρβλ. Φ. Κουκουλέν, BBPI B' I, 1948, σ. 132, σημ. 8.

σχέδιον, τό : *Σ χ ἐ δ i a καὶ πολλῷ τῶν προτέρων βραχύτερα γέγραφα*, Δημήτριος, παρὰ D a r g r o u z è s, Lettres de 1453, RÉB XXII, 1964, σ. 91. ***ὑπόμνημα, τό** : *Ὑ π ὄ μ ν η μ α βασιλικόν*, Κλητορολόγιον Φιλοθέου, σ. 97, 3. (Bury). — *Καὶ ἐπὶ ἐγγράφων ἐκκλησιαστικῶν* : *Ὑ π ὄ μ ν η μ α ἐκλογῆς ἀρχιερέως τοῦ δεῖπνος*.

ὑπομνήματα, τὰ (= αἱ ἐπιστολαὶ) : *Μετὰ τῆς συνούσης σοι ἀγχιοίας ἀντιλαμβάνουν τὰ ὑ π ο μ ν η μ α τ α*, Θεόδ. Λάσκαρις, 198, 29 (Festa).

ὑ πόμνησις, ἡ (ἐπὶ ἐπιστολῆς) : *"Εδραμε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν παροῦσαν ὑ π ο μ ν η σ i n ἐπειζήτησεν*, Φιλητός Συναδηνός, EB VI, 6,9 - 10. Πρβλ. καὶ *ὑ πομνηστικὴ συλλαβὴ* (καὶ *ὑ πόμνημα* ἐπὶ ἐγγράφου).

***ὑ πομνηστικὸν** (= *ὑ πόμνημα* πρὸς βασιλέα), συνταχθὲν ὑ πὸ Μιχαὴλ Χωνιάτου (Stadt Müller OC 91, 1934, σσ. 283 - 286. — Τω μα δάκης, Σύλλαβος, 1961, σσ. 376 - 378).

φιλική, ἡ (ώς καὶ σήμερον : «*ἔλαβον τὴν φιλικήν σου*») : *Mίαν φιλικήν (sc. ἐπιστολὴν)* γράφας, Λέων Συνάδων, EB III, 25, 2. Βλ. καὶ *γράμματα φιλικά*.

φωνή, ἡ (= γραφή) : *Ανέμενον γὰρ τὴν ἀπὸ σοῦ φωνήν, ἵνα καὶ αὐτὸς ἀντιφθεγξαίμην*, Μιχ. Ἰταλικός, Byz. - bulg. I, 1962, 286, 134 - 135.

χάρτης, ὁ (= ἐπιστολή) : *Ὑ παράγωθι μοι τὸν δεητήριον χάρτην*, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. νη', 3. *Ἐπὶ ἐγγράφων* : *χάρτης καὶ χάρ-*

της ἐγγεγραμμένος, Κλητορολόγιον Φιλοθέου, σσ. 24. 133, 37. 134, 19. 134, 29 (Bury).

***χαρτίον**, τὸ (ἐπὶ ἑγγράφου ἢ ἐπιστολῆς) : Δεξάμενος τὰ προειδημένα χαρτία, Schwartz, I, II, σ. 37, 18. — *Xαρτίον βασιλικόν*, Κλητορολόγιον Φιλοθέου, σ. 98 (Bury).

***χρυσόβουλλον**, τὸ (= γράμμα ἢ καί) χρυσόβουλλον λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπὶ βασιλικοῦ ἑγγράφου ἐσφραγισμένου. Πρβλ. Ducale, Glossarium M. et Inf. Gr., στ. 217 - 218, ἐν λέξει βούλλα, ἡ. — Υποκρ. χρυσόβουλλον λόγιον, τό· ἐπίθ. χρυσόβουλλον λόγιον διατέπωσις, ἡ. — Ο... βασιλεὺς κῦρος Κωνσταντίνος ὁ Μονομάχος διὰ χρυσόβουλλον γραφῆς μοι τοῦτον δεδώρηται, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 165 (Σάθας, σ. 423). — Ἡμῖν ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κῦρος Κωνσταντίνος ὁ Μονομάχος ἔχαριστο, δοὺς ἐν βασιλικοῖς χρυσόβουλλοις γράμμασιν ἔξουσίαν, Ό αὐτός, ἐπιστ. 192 (αὐτόθι, σ. 487).

II. ΡΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΕΙΝ

αἰτῶ (δι' ἐπιστολῆς τι) : Δι' ἐπιστολῆς αἰτοῦντες τυχεῖν, Μ. Καλέκας, 11, 22 (Loenertz).

ἀκούω (τῆς ἐπιστολῆς) : Εἴποι τις ἀνάκοινος αἰτούσας τῆς ἐπιστολῆς, ὡς στρατηγική τῷ στρατηγικωτάτῳ δὴ πέμπεται, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ξα' (M. Treu, σ. 76).

ἀμείβομαι (= ἀπαντῶ εἰς ἐπιστολήν) : Πολλοῦ ἀξιον ἐφάνη ἡμῖν τὸ γράμμα καὶ ἀμειβόμενος σε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀγρόδος, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 91, Lettres I, σ. 197. — Εἴπερ ἀληθῶς ἔχαιρες ἐμῷ λαμβάνων ἐπιστολὴν καὶ τοῦτο ἔβούλον, ἔδει σε μετὰ προσθήκης ἀμειβεῖσθαι μονούσους λόγους, Κυδώνης, 158, 11 - 12 (Loenertz). — Μετὰ μικρὸν ἀμειψάμενος, Ό αὐτός, 396, 6. — Όμως ἐκείνην μὲν τότε εὐθὺς ἡ μειψάμην, Ό αὐτός, 402, 20 - 21.

ἀναγγέλλω : Νῦν τοῦ συντονούσα γράμματος ἀναγγέλλοντος τὰ ἡμῖν συναρτῶντα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρλγ' (PG, 111, 352 C).

ἀναγινώσκω (ἐπιστολήν) : Ἐπιστολὴν γάρ ἐδεξάμην, ἦρ ἥδεως ἀναγινώσκω, Ρωμανός, τ. Α', σ. 160. — Έγὼ δέ σου τὴν ἐπιστολὴν ἀναγινώσκω, Προκόπιος Γαζαῖος, ἐπιστ. 60. — Τὰ γράμματα σου... ἀναγινώσκω τες, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ξη' (PG, 111, 268 C). — Τῶν πρὸς ἐκείνον γραμμάτων ἀναγινώσκω τὸν θεόν τον, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ρξ' (M. Treu, σ. 143). — Άντε γνωντες τὴν οὐχ ἡττον καλὴν ἡ μακρὰν ἐκείνην ἐπιστολὴν, Κυδώνης, 432, 4 (Loenertz).

ἀναδίδωμι (ἐπιστολήν : ἐπιδίδω) : 'Αλλ' ὁ τὴν ἐπιστολήν σοι ταύτην ἀν αδιδοὺς... , Μ. Πλανούδης ἐπιστ. γ' (M. Treu, σ. 7).

ἀνακομίζομαι (τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀποστολέα αὐτῆς) : 'Αλλὰ μάτην στείλας τὰς ἐπιστολὰς τῷ πάλιν αὐτὰς εἰς τὰς ἐμὰς χεῖρας ἀν ακομιδηθεῖς τῇ ἡρακλείᾳ, Συνέσιος, ἐπιστ. 129 (EG, 715 - 716).

ἀναλέγομαι (τὴν ἐπιστολήν) : Τῆς ὑμετέρας θεοστεφοῦς βασιλείας (Μιχαὴλ Γ') ... ἀν αλεγόμενοι τὴν ἐπιστολήν, Φώτιος, ἐπιστ. 221 (Βαλέττας, 536). — "Οπως διετέθημεν ἀν αλεγόμενοι τὸ γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρμα' (PG, 111, 368 B).

ἀναπνέω : Τέως δ' οὖν ὑπὸ τῶν σῶν γραμμάτων ἀν απεπνεόντες μεν, Γ. Σχολαρίος, Oeuvres Complètes, IV, 417, 16.

ἀναπτύσσω (ἐπιστολήν, ἐπὶ ἀποσφραγίσεως) : Καὶ ἀνακτορικὰς ἀνεπτύξας μεν συλλαβὰς πλείστας, Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. σ', 3 (Παπαδόπουλος, σ. 194).

ἀναφέρω (τὴν γραφήν, λαμβάνω· ἀναφέρω, νεοελλ.) : "Ἐπειτα ἀνεψηγωνών διέσον τὴν γραφὴν ἐπῆλθον, Μιχ. Ψελλός, Scripta Minorā II, 4, 22. — 'Εμὲ καὶ τὸ χρέος ἀναγκάζει γράφειν καὶ ἀναφέρειν τὴν κραταιὰ καὶ ἀγία βασιλείᾳ σου, Κυδώνης (τῷ Μανουὴλ Β'), 80, 4 - 5 (Loenertz).

ἀναψύχω : Καὶ γράμμασιν ἀναψύχετε, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ι'. 4. — Τὰ αντόθεν στελλόμενα γράμματα φλεγομένους ἡμᾶς ἀναψύχοντες, Ο. αὐτός, ἐπιστ. ιε', 1.

ἀνελίττω (= ἔδιπλώνω, ἐπὶ ἐπιστολῆς) : 'Ως δὲ ἀνελίττων τῆς σταλεῖσης μοι δεσποτικῆς γραφῆς σου τὸ γράμματεῖον, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. π' (Pressel, σ. 73). Καὶ :

ἀνελίττομαι (ἐπιστόλιον, ἀνοίγω γράμμα) : Καὶ τοῦτο σοι τὸ ἐπιστόλιον ἔστω κατενώπιον ἀνελίττομεν τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀλαθήτου δικαστοῦ, Θεόδωρος Νικαίας, EB VII, 13, 24 - 26. — Θεῖον ἀνελίττομεν αμεθατοῦ γράμμα... , Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. σ', 2 - 3 (Παπαδόπουλος, σ. 194).

ἀντεπιστέλλω : 'Ανέμενον διὰ γνησίου προσώπου ἀντεπιστέλλατε, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 245, Lettres III, σ. 83. — Σὺ δὲ κατέθον καὶ φιληκῶς ταύτας (τὰς γραφὰς) δέχεσθαι καὶ ἴσομέτρως ἀντεπιστέλλειν... Σὺ δέ μοι τὴν γραφὴν δεχόμενος δάνειζε καὶ τὰς χάριτας καὶ ἀντίγραφε, Φιλήτος Συναδηνός, EB VI, 7, 2 - 3, 6 - 7. — Τὰ παρόντα διάδοσιν ἀντεπιστέλλειν, Λέγω δὴ τοῦ συμπρεσβυτέρου ήμῶν Στρατηγίου, Μέγας ἐπιστέλλω).

ἀντιβάλλω (ἐπὶ παραβολῆς διὰ τὸ ἀκριβές τῆς ἀντιγραφῆς· βλ. ἔξισάζω).

ἀντιγράφω, ἀντιγράφομαι (ἀπαντῶ εἰς ἐπιστολήν. Πρβλ. γράφω, ἀντεπιστέλλω) : 'Αξιοῦμεν ἀντεπιστέλλειν εἰς την γράφαν (= στείλαι απάντησιν) διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, λέγω δὴ τοῦ συμπρεσβυτέρου ήμῶν Στρατηγίου, Μέγας

Βασίλειος, ἐπιστ. 244, Lettres III, σ. 83. — Ἀντιγράφαις καταξίωσον ἡμῖν ενθαρρεῖ γάρ ἡμᾶς ἡ σῇ ἐπιστολή, Ίω. Χρυσόστομος, ἐπιστ. 6 (Dumortin). — Σὺ δὲ τὴν γραφὴν δεχόμενος δάνεις καὶ τὰς χάριτας καὶ ἀντιγράφαις (= στέλλεις ἀπόκρισιν), Φιλητὸς Συναδηνός, EB IV, 7, 6 - 7. — Ἀντιγράφαις τῇ ὑμῶν ἀδελφότητι, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 13, 1 - 2. — Γράφειν ἡμῖν καὶ παρ' ἡμῶν ἀντιγράφαις εσθαῖ, Ἀνώνυμος, EB IX, 33, 9 - 10. — Ἡ μὲν (προθυμία) ἀντιγράφειν καὶ προσαγορεύειν σον τὸ ὑψος..., Μάξιμος Πλανούδης, ἐπιστ. β' (M. Treu, σ. 4). — Ἰν' ἔχουμεν δὲ τι καὶ ἀντιγράφοι με εν τοῖς ἐπεσταλκόσιν, Δ. Κυδώνης, 285, 7. — Ο μηνύματα δεχόμενος ἐκ φίλων καὶ συγγενῶν καὶ ἀντιγράφων αὐτοῖς, Παπαδόπουλος - Κεραμεύς, NP, 1913, 57, 24 - 25.

ἀντιδίδωμι (γράμματα, ἀπαντῶ· πρβλ. δίδωμι): Τὰ γράμματα ἡμᾶς πρότερον σὰ δεξαμένονς μὴ ἀντιδοῦντα, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 98, 4.

ἀντιλαμβάνω (γράμματα, εἰς ἀπάντησιν· βλ. λαμβάνω): Μὴ πλεῖστα ἀντιλαμβάνω γράμματα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. Ιζ', 1.

ἀντιλαμβάνομαι (γράμματα: ἐπὶ κομιστοῦ ἐπιστολῶν, δις παραλαμβάνει γράμματα ἀπὸ τὸν παραλήπτην πρὸς τὸν ἀποστολέα): Ο τὴν ἐπιστολὴν κομίσας τὴν σήν, μοναχὸς δέ τις ἦν, καίτοι ὅγθεν αὐτῷ πρὸς ἐμοῦ πάλιν πρός με παραγενέσθαι καὶ ἀντιλαμβάνειν γράμματα..., M. Πλανούδης, ἐπιστ. πθ' (M. Treu, σσ. 111 - 112).

ἀντιπέμπω (γράμματα, ἀπαντῶ, πρβλ. πέμπω): Πίστενε ὡς εἴ καὶ μὴ τοῖς ἀποσταλεῖσι τοιαῦτα ἀντεπέμπω μὲν γράμματα, ἀλλ' οὖν γε τοίᾳ ἐκ παντὸς ἐστείλαμεν εἰς δὲ αὐτὸς μίαν τούτων ἀπέλαβες, οὐκ ἐγώ ἀλλ' οἱ διακομισταὶ αἴτιοι, ἵνα μὴ εἰπω τὸν αὐτοῖς ταῦτα καταπιστεύοντα, Ίωάννης Λατρηνός, EB IV, 5, 3 - 5. — Ἀντιπέμπω μπορεῖ με εν ἀλλήλοις τὰ ἐπιστολιμαῖα προσφέρματα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρηγ', 1.

ἀντιφθέγγομαι (ἀπαντῶ): Πῶς μοι τὴν γλῶτταν ἔσχεν ἡ τῶν ἀνὰ κεῖρας φροντίδων πολυοχλία, ὥστε μὴ ἀντιφθέγγομαι σοι καθ' ἴκανον, Γ. Βαρδάνης (Hoek - Loenertz), σ. 180, 12 - 15. — Ἰνα καὶ αὐτὸς ἀντιφθέγγομαι σοι μην, Μιχ. Ἰταλικός, Byz. - bulg. I, 1962, 286, 135.

ἄξιος, ἄξιοματι (γραφῆς θεωρῶ ἄξιόν τινα νὰ τῷ γράφω, εἶμαι ἄξιος νὰ μοῦ γράφουν): Ἐνός ἀξιώσας μόνον γράμματος, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ια', 1. — Οτι δὲ μηνής ἡξιώσας μόνον γραφῆς, τοῦτο ὑπὲρ πᾶσαν ἀγάπησιν, Λέων Συνάδων, EB III, 26, 5 - 6. — Καὶ οὐδὲ γούραφεν ἀξιοῖσι περὶ τούτων, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ρε' (M. Treu, σ. 140). — Τὴν ἐπιστολὴν ἡξιώσας μόνον γράμμάτων τῆς βασιλείας σου, Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. ε', 20 (Παπαδόπουλος, σ. 193).

ἀπαγγέλλω : Ταῦτα καὶ διὰ γράμματος ἀπαγγεῖλαί τι πρὸς ώμας καλῶς ἔχειν ἐνόμισα, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 257, Lettres III, σ. 98.

ἀπαιτῶ : Ἐγὼ δὲ οὐδὲ οὕτως ἀναίσθητος, ώς παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴν ἀπαιτεῖν, Δ. Κυδώνης, 383, 4 - 5. — Οὐκ ἀν εἴη δίκαιος ἐπιστολὴν ἀπαιτεῖν βεβαιώσουσαν τὰ πολλάκις μὲν εἰσημένα παρὰ σοῦ, Ὁ αὐτός, 391, 55 - 56. — Τὴν ἐπιστολὴν ἀπαιτοῦντος, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἐκείθεν τοῦ πατὸς ἄξιον δῶρον, Βησσαρίων, ἐπιστ. 10 (Mohler, σ. 434, 2 - 3). **ἀποβλέψω** : Ὄταν εὶς τὰς σὰς ἐπιστολὰς ἀποβλέψω, Δ. Κυδώνης, 284, 4 - 5. **ἀποδίδωμι** (τὸ γραμμάτιον, ἐπιδίδειν τὰς ἐπιστολάς, πρβλ. καὶ δίδωμι) : Ἀποδίδοθην αὐτῷ τὸ γραμμάτιον δίκαιον, Συνέσιος, ἐπιστ. 129, EG, σ. 716. — Τὸ χρέος γράμμασιν ἀποδίδωμι, Μ. Καλέκας, 29, 15 - 16. — Θāττον δὲ τοῖς πρὸς οὓς γράφονται (τὰς ἐπιστολάς) ἀποδίδονται, Δ. Κυδώνης, 285, 5 - 6.

ἀποκομίζω, ἀποκομίζομαι (τὸ γραμμάτιον, ἐπὶ ἐπιδόσεως ἐπιστολῶν) : Πολλάκις ἡγανάκτησα κατὰ τῶν ἀποκομιζόντων μοι γράμματα τῆς ἴερᾶς σου ψυχῆς . . . , Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 93 (Σάθας, σ. 337). — Περὶ τῶν ἀποκομιζόντων σοι τὸ παρόν ἡμῶν γραμμάτιον οὗτοι γάρ φίλοι εἰσὶ καὶ γνωστοὶ ἡμῶν, ἐμπορίαν μετιόντες καὶ τὸ ξῆραν ἐξ αὐτῆς ποριζόμενοι, Ἀνάνυμος, EB IX, 34, 6 - 8. — Οὐκ οἶδα δέ, τίς ἐστιν ὁ Θηβαῖος δι τοῦτο (τὸ γράμμα) μέλλων ἀποκομιζεῖν σοι ή πόσῳ καὶ ποιῶ καιρῷ, Ιω. Τζέτζης ἐπιστ. ρβ' (Pressel, σ. 91).

ἀποκρίνομαι : Τοῖς ἡμῖν ἀποκριναμένῳ γράμμασιν, Γ. Σχολάριος, Οeuvres Complètes, IV, 418, 15. — Τοῖς σοῖς ἀποκρινασθαι καὶ γράμμασιν, Ὁ αὐτός, αὐτόθι, 420, 27.

ἀπολαμβάνω (δέχομαι) : Ἀπέλαβε βρέφειν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, τ. Β', 371, 4 (Λάμπρος). — Εοικας δὲ μὴ πάντα (τὰ γράμματα) ἀπολαμβεῖν, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ιβ', 1.

ἀπολαύω : Καὶ τῆς μὲν ἐπιστολῆς ἀπόλαυε μόνος, ἐπειδή σοι τοῦτο δοκεῖ, Δ. Κυδώνης, 290, 7.

ἀποπληρῶ : Καὶ ἀπονόη μὴ ἀπολιμπάνεσθαι, ἄλλα γράμμασιν ἀποπληρῶντες, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 297, Lettres III, σ. 172.

ἀποσκευάζομαι (γράμματα λύνω, ἀνοίγω) : Δεξάμενοι τὰ γράμματα ἀπεσκευασθεῖν αὐτά, μάλιστα μαθόντες, εἰ καὶ μὴ διὰ τοῦ γράμματος, ἄλλα τῇ τοῦ κομίσαντος αὐτὰ γλώσσην, Συμεὼν Μάγιστρος, EB II, 44, 4 - 5.

ἀποστέλλω (ἐπιστολάς) : Εἴτα σὺν ταύτῃ (τῇ ἐπιστολῇ) καὶ ἄλλας τρεῖς ἀποστέλλας, Μ. Καλέκας, 8, 19 - 20.

ἀποστηθίζω (γράμματα, μανθάνω τὸ περιεχόμενόν των ἀπὸ στήθους) : Καὶ αὐτοὶ (οἱ παραληπταὶ) ἀποστηθίζοντες πρῶτοι τοῖς ἰδίοις

δελτίοις ἐνέγραφον, Ἰωσήφ Βρυέννιος, ἐπιστ. κε' (Βούλγαρις, Γ', σ. 181). ἀποσχεδιάζω : Ἀ π ο σ χ ε δ ι á σ α i μόλις αὐτὴν (τὴν ἐπιστολὴν) ἡδυνήθην,

Ίω. Τζέτζης, ἐπιστ. οβ' (Pressel, σ. 65).

ἀποτίνω : Οὐδὲ γὰρ διὰ βίου ἐπιστέλλοντες ποσοστὸν τοῦ σοῦ γράμματος ἀ π ο τ ī σ ο μ ε ν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιζ', 2.

ἄπτομαι : Μέλλων γραμμάτων ἀ π τ ε σ θ α i, Δ. Κυδώνης, 282, 4.

ἀφικνοῦμαι : Ἄ φ i κ ε τ ο ἡμῖν γράμματα τῆς σῆς θεοφιλίας, Φώτιος, ἐπιστ.

84 (Βαλέττας, σ. 411). — Τῶν τῆς βασιλείας γραμμάτων ἀ φ i κ o-
μένω ν ο ν, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. β' (M. Treu, σ. 4).

βάλλω (τοῖς γράμμασιν, ὡς τὸ νεοελλην. «βομβαρδίζω μὲ γράμματα») :

Ο μὲν ἐκ τοῦ Πόντου, σὺ δὲ ἀπὸ Καππαδοκίας τοῖς γράμμασι βάλ-
λον τε εις, Γρηγόριος Νύσσης, XI, 3 (Pasquali).

γράφω (ἐπιστολάς, ἐπιστέλλων πρβλ. ἀντιγράφω, προγράφω) : Τεκμήριον δὲ
μὴ ποιοῦ τῆς εὐνοίας τὸ γράφειν, Ιουλιανὸς, ἐπιστ. 40 (Bidez, σ. 64).

— Ταῦτα δακρύων αἴματι ἔγραφα, Φώτιος, ἐπιστ. 159 (πρὸς Βάρδαν),
(Βαλέττας, σ. 411). — Τὸ διὰ μακροῦ (= ἐκτενῶς) γράφειν ἡμῖν
κεκώλυται, Ἀνώνυμος, ΕΕΒΣ KΖ', 1957, 206, 1928. — Ορᾶς πᾶς ἄπλα
γράφω, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρμς' (PG, 111, 373 A). — Τοῖς
γεγραμμένοις τοῖς ὄφθητι ἐπακολούθων, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ρξγ' (αὐτόθι,
391 B). — Κωλύομαι πυκνοτέρως (= συγχνότερον) γράφειν, Ιωάννης
Λατρηνὸς ΕΒ IV, 6, 7. — Οἱ πρὸς χάριν γράφοντες ἢ λέγοντες ἐπι-
σκοποῦσι τὰς διανοίας, Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 373, 6. — Τὸ γράφειν
συνεχέστερον καὶ τὸ ἴπομανήσκειν διηγεῖται εὐπρεπές, 'Ο αὐτός, Β',
373, 20 - 21. — Υπεσχόμην γὰρ ἔξη ὑμῶν ἀνακομιζόμενος γράφειν,
γέγραφα, δὲ οὐδὲν πολλοῦ ἥδη τοῦ χρόνου, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. μγ'
(M. Treu, σ. 62). — Κάπειδάν ἀφορμῆς δοάξωμαι τοῦ πρὸς ὑμᾶς γρά-
φειν . . ., 'Ο αὐτός, ἐπιστ. με' (αὐτόθι, σ. 64). — Γράφειν με (ἡ
γραφῆς) διανίστησιν, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. νγ' (αὐτόθι, σ. 70). — Ωφθηρ τῷ
γράφειν ἐπαγγειλαμένῳ καὶ νῦν ἐπιστολὴν ἔλαβον . . ., 'Ο αὐτός,
ἐπιστ. νθ' (αὐτόθι, σ. 74). — Οὓς παρὸν παρόντι δῆθεν προσδιαλεγομέ-
νον τοῦ γράφοντος, Ιωσήφ Βρυέννιος (Βούλγαρις, Γ', σ. 137). —
Ἐτίθουν (τὰς λαμβανομένας ἐπιστολάς) γράφοντες εἰς βιβλίον,
'Ο αὐτός, αὐτόθι, σ. 181. — Πολλῷ τῶν προτέρων βραχύτερα γέγρα-
φα, Δημήτριος, παρὰ D a r g o u z è s, RÉB XXII, 1964, σ. 91, στ. 5.

δάκνομαι : Οἰδά σε δηθησόμενον ὑπὸ τῆς ἐπιστολῆς, Δ. Κυδώνης
207, 4.

δεξιοῦμαι : Ἀλλοτε μὲν ἄλλοι συνήθεις (= φίλοι) συχνοῖς ἡμᾶς δεξιοῦ-
ται γράμμασιν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ια', 1.

δέομαι : Εἴ γε τοσοῦτος ἀνήρ τῶν ἡμετέρων δεῖται γραμμάτων, Γρηγό-
ριος Ναζιανζηνός, 185, 2 (Gallay).

δέχομαι : Πάλαι δεξάμενος τὰ παρὰ τῆς ἀγάπης σου γράμματα, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 245, Lettres III, σ. 83. — Μὴ δεξάμενοι γράμματα παρὰ σοῦ, αὐτοὶ γράφομεν, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. Κ' (PG, 111, 185 D). — *Eἰς συγγνώμην δοῦναι τὸ μὴ δέξασθαι γράμμα, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. νβ' (PG, 111, 243 B).* — *Eἰ γράφεις μὴ γράμμα δε χόμενος πρότερον, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιγ', 1.* — (Ἀντίγραφα, γραφήν) : *Ἀντίγραφα (= ἀπάντησιν) δέχεσθαι γράμματα δε χόμενος πρότερον, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιγ', 1.* — Σὺ δὲ τὴν γραφὴν δεχόμενος ἔγενετο ἥμιν δέξασθαι τοῦ βασιλείου οὐδαμῶς ἡγένετο ἥμιν δέξασθαι τοῦ βασιλείου, ΕΒ II, 93, 1-2. — Σὺ δὲ τὴν γραφὴν δεχόμενος ἔγενετο ἥμιν δέξασθαι τοῦ βασιλείου, ΕΒ VI, 7-8. — Καὶ γραφὴν βασιλείου οὐδαμῶς ἡγένετο ἥμιν δέξασθαι τοῦ βασιλείου, Γ. Χιονιάδης, ἐπιστ. ε', 11-12 (Παπαδόπουλος, σ. 193). — *Μετάγραψε πρῶτον ταῦτα ἄμα τῷ δέξασθαι τοῦ βασιλείου, Ιωσήφ Βρυέννιος, ἐπιστ. κε' (Βούλγαρις Γ', σ. 181).*

δηλοποιῶ (δῆλα ποιῶ) : *Ταῦτά σοι ώς ἐν γράμματι δῆλα ποιοῦμεν, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρξ' (PG, 111, 389 A).*

διαδίδωμι : (*Eἰς τις Εὐστάθιος*) γράμματα διαδούσ, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 226, Lettres III, σ. 26.

διακορίζω (μεταφέρω, γράμμα) : *Σὸν γράμμα διακενόμιζεν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρξθ', 2.* — *Καὶ γάρ ἄν (γράμματα) ἐδεξάμην, εἰ μὴ προύλαβεν ἡ τοῦ μοναχοῦ τοῦ διακονία μίσαντος ἔξοδος, τὸν ὑπογραμματέα βραδύνοντα, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. οε' (M. Treu, σ. 94).* — *Ἐπειδὰν εὐπορῶμεν διακονίαν τοῖς γράμματα, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. Ηζ' (αὐτόθι, σ. 124).*

διαλέγομαι : *Ἄποδε τοὺς θεοστεφεῖς ἥμιναν βασιλεῖς γλώσσῃ προσφέργυματα, ταῦτα καὶ σοὶ τῷ γράμματι διαλέγομαι, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. κς' (PG, 111, 169 C).*

διανιστῶ (πρὸς τὸ γράφειν, προτρέπω πρὸς ἀλληλογραφίαν) : *Πρὸς τὸ γράφειν διανιστᾶν, Ἀνάνυμος, ΕΒ IX, 45, 1.*

διαπέμπω (ἐπιστολήν) : *Τὸ διαπέμπω πρὸς ἥμας γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρκα' (PG, 111, 340 A).* — *Τὸ παρόν σοι διεπέμψαμεν γράμμα, Ὁ αὐτός, ἐπιστ. ρλζ' (αὐτόθι, 361 B).* — *Ἐγὼ τῆς ὑμῶν δοσιότητος... μεμνημένος οὐδὲν τιν... διαπέμψαμεν ταῦτα ἐπελαθόμην, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. πγ' (M. Treu, σ. 105).*

διασαφῶ (ξεκαθαρίζω) : *Τοιαῦτα δὲ τὰ παρὰ σοῦ γράμματα διεσάφει, Μ. Καλέκας, 30, 23.*

διαχαράττω (ἐπιστολήν, γράφω) : *Ταύτην σοι τὴν ἐπιστολὴν διεχάραξα, Γρηγόριος Νύσσης, ΞΧ, 1 (Pasquali).* — *Ως ξῶ δηλῶσαι ταῦτα διεχάραξα, Λέων Συνάδων, ΕΒ III, 37, 10.*

διδάσκομαι : *Ἐπιθυμεῖν καὶ δεῖ ἐπιστολῶν ἡμετέρων διδάσκεσθαι, Δ. Κυδώνης, 278, 11.*

δίδωμι (τὴν ἐπιστολήν, ἐπιδίδω τὸ γράμμα εἰς τὸν παραλήπτην. Πρβλ.

διαδίδωμι, ἐπιδίδωμι) : *Καὶ τῷ ἀδελφῷ τούτῳ τὴν ἐπιστολὴν ἔδωκα α,* Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 179, Lettres III, σ. 152. — *Ποιμένιος οὗτος* ὁ τὴν ἐπιστολὴν σοι διδός εστι, Συνέσιος, ἐπιστ. 135, EG, σ. 722. — *Πρὸ τοῦ εἰς χείρας αὐτὰς δοῦναι τοῦ διακομιστοῦ, Πιστῆφ Βρυέννιος,* ἐπιστ. κε' (Βούλγαρις Γ', σ. 180 - 181). — (Ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀληθογραφεῖν, πέμπειν ἐπιστολάς) : *Ἄλληλον τέρπειν γράμματα διδοῦντι καὶ δεχομένους,* Δ. Κυδώνης, 201, 8.

ἐγχαράττω (διὰ τῆς γραφίδος, γράφω) : *Καὶ πάλιν γραφὴν ἔγχαράττω* τῇ αὐθεντίᾳ σου, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. οδ' (Pressel, σ. 66). — *"Ηθελον μὲν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἔγχαράττειν σοι γράμματα, Μιχαὴλ Χωνιάτης,* ἐπιστ. ιδ', 1 (βλ. καὶ χαράττω). — *Τούτῳ τῷ τρόπῳ τῷ μέλαινι κάρτην οὐκ ἔγχαράττειν μετονομάζειν, Θ. Λάσκαρις, ἐπιστ. 52, 8 - 9 (Festa).* **ἐγχειρίζω, ἐγχειρίζομαι** (γράμματα) : *Τὴν ἐπιστολὴν ἔγχειριζειν (= παραδίδειν εἰς χεῖρας),* Δ. Κυδώνης, 318, 28. — *Τὸν ἔγχειριζον τά σοι τὴν ἐπιστολήν,* Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 137, 1 (Gallay). — *'Εν εγχειρίζοισθη μοι γραφὴ πατρική, Θεόδωρος Λάσκαρις 13, 1 (Festa).* — *'Εγὼ δὲ ταύτην ἔγχειριζοισθεὶς εἰς ἑχάρην . . . διπατρικὴν ἐδεξάμην γραφήν,* Ό αὐτός, αὐτόθι, 18, 6 - 7. — *Τὰ τῆς σῆς βασιλείας ἔνεχειριζοισθεὶς γράμματα,* Γ. Σχολάριος, Οeuvres Complètes, IV, 417, 5 - 6. **ἐκδέχομαι** (βλ. δέχομαι) : *Οὕτως ἐκδέχειν τὰ τοῦ γράμματος, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ποδ'*, 13.

ἐκπέμπω : *'Ημέτερα ἔξεπέμπω με φθη γράμματα, τοῦτο μὲν παράκλησιν, τοῦτο δὲ καὶ ἐπιτίμησιν ἔχοντα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρκγ' (PG, 111, 341 B).* — *'Ἐρτυχόντες . . . καὶ τοῖς ἄλλοις γράμμασιν ὅσα πρὸς ήμᾶς, ἔξεπέμπω με φθη παρὰ τῶν οἰκητόφων τῆς αὐτόθι γῆς,* Ό αὐτός, ἐπιστ. πδ' (PG, 111, 289 B).

ἐκτείνω (ἐπιστολήν, γράφω διὰ μακρῶν) : *'Ἐβονδλόμητ τὸ γράμμα ἔκτείνειν,* Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρν' (PG, 111, 377 C). — *Τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην ἔξετείνειν ἔξετείνειν . . .* Μ. Καλέκας, 21, 30 - 31.

ἐκτίθημι (γράμμα, ἐπὶ ἐγγράφου) : N. Οἰκονομίδης, Actes de Dionysiou, 1968, 23, 29 - 30.

ἐκφέρω : *'Αξίαν καὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ φίλτρου . . . ἔξήνεγκαστη τὴν ἐπιστολήν,* Μ. Κυδώνης, 183, 3 - 4.

ἐκφωνῶ (ἐπιστολίδιον, ὑπαγορεύω γράμμα) : *'Ἐπιστολίδιον ἡμῖν (= ὑφ' ἡμῶν)* ἔκπεψι φώνη ται, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 199, Lettres II, σ. 158.

ἐμπίπλημι (γεμίζω, ἐπὶ γραμμάτων πληθύνως) : *Τὸν σῶν ἐπιστολῶν ἔνεπληματημένον* (γράμματα γραμματοκομιστῆς) : *Εἰ βούλοιτο τις πρὸς τὰ αὐτόθι*

ἐμπιστεύομαι (γράμματα γραμματοκομιστῆς) : *Ἄποδημεῖν οἶος ἔμπιστεύειν τοῖς πρόσοις σὲ γράμματα, Συμεὼν Μαγιστρος, EB II, 89, 4 - 5.*

έμφανιζω (έπιστολήν) : Περὶ τοῦ ἐμὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐ μ φ α ν ἴ σ α i σε τῷ αὐτοῦ κράτει οὐκ ἀνάγκη λέγειν..., Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. η' (M. Treu, σ. 16).

ἐναποτίθημι : Ἐν α π ε τ ἐ θ η ταῖς ἡμετέραις χερσὶ τὸ γράμμα, Ἀνώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 207, 1946.

ἐνίστημι (ἐπὶ ἐπιστολῆς, ἀντιτάσσω) : Εἰ τὸ γράμμα προτενὲς ἐνεστήσω καθ' ἥμῶν..., Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. γ', 1.

ἐνσημαίνω (τῷ γράμματι, γνωστοποιῶ διὰ τοῦ γράμματος) : Τοῦτο μόνον ἐν σημαίνομεν σοι τῷ γράμματι, Ἀνώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 157, 149.

ἐντυγχάνω (γράμμασί τινος) : Τῷ γράμματί σου, τέκνον ἥμῶν, ἐντυγχάνω, οὐδὲ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις γράμμασιν..., Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. πδ' (PG, 111, 289 B). — Τοῖς χρονοῖς σον γράμμασιν ἐντυγχάνω..., Ανώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 188, 1283. — Καὶ πολὺν σου τοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν (= πρὶν νὰ πέσουν αἱ ἐπιστολαὶ σου εἰς τὰ χέρια μου), Μ. Καλέκας, 13, 1. — "Ἄν τοῖς παρ' ἀλλήλων γράμμασιν ἐντυγχάνωσι σι, Ο αὐτός, 22, 6-7. — Πολλοὶς ἄχρι τοῦτο τοῖς παρ' ἥμῶν γράμμασιν ἐντυγχάνουσι, Ο αὐτός, 24, 1.

ἐξανελίττω : Ἐθνοσωῦν καὶ ἐπιθειάζω τὴν σὴν ἐξανελίττω γραφήν, Θ. Πρόδρομος, Byz.-bulg. I, 287, 9.

ἐξαποστέλλω : Αὐτὰ ἔκεινα..., ἐξαπεστείλαμεν γράμματα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. νγ' (PG, 111, 249 C).

ἐξελέγχομαι (πιστὸς ἢ ἀπίστος φίλος διὰ τῶν γραμμάτων) : Τοῖς γράμμασιν ὅποιός τις εἴην ἐξελεγχθεὶς, Μ. Καλέκας, 3, 30.

ἐξισάζω (τῷ πρωτοτύπῳ ἐπὶ ἀκριβοῦς ἀντιγραφῆς) : Τὸ παρὸν ἀντιβληθὲν καὶ εὑρεθὲν κατὰ πάντα ἐξισάζειν τῷ πρωτοτύπῳ, Ν. Οἰκονομίδης, Actes de Dionysiou 22, 29. — Νυνὶ δὲ τὸ σὸν ἐπελθόντες γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρκθ' (PG, 111, 348 D). — "Ἐπελθόμεν τῇ γραφήν σου καὶ ηνφράνθημεν, Μ. Ψελλός, ἐπιστ. 109 (Σάθας, σ. 353).

ἐπειμι (ἐπέρχομαι - ἀναγινώσκω τὴν γραφήν) : Δίς σου τὴν γραφὴν ἐπειμι, Μιχ. Ψελλός, Scripta Minora II, 4, 22-3. — Αὐτὸν σε δοῦνα καὶ ἀκούειν ἐδόκουν, ἐπιών σου τὰ γράμματα, Δ. Κυδώνης, 164, 3. — Τοῦτο (τὸ γράμμα) ἐπειμι ὃν τὸν τυχόντα δπέστην ἀγῶνα ζητῶν ενδρηκέναι τὸν γεγραφότα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρβ'. — **ἐπέχω** (γράμματα πέμπειν) : Γράμματα πέμπειν καθ' ἥμέραν ἐπειχον ἐμαντόν, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ια' (M. Treu, σ. 19).

ἐπιγάννυμαι (χαίρω) : Οὐδὲ ως ψελλίσμασι παιδικοῖς τοῖς σοῖς ἐπιγάννυμαι μεθαγάννυμαι, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρμγ', 1.

ἐπιδιδώμι (ἐπὶ γραμματοκομιστοῦ) : Ἐξότησον τὰ γράμματα ἐπιδιδώμι.

δόν τα..., Λέων Συνάδων, ΕΒ III, 2, 21 - 22. — Εἴ τι δεῖ παντὶ τῷ αἰτοῦντι διδόναι, καὶ τῷδε τὴν ἐπιστολὴν αἰτοῦντι ἐπιδέδωκα μεν, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ξγ' (M. Treu, σ. 77).

ἐπικομίζω, ἐπικομίζομαι (ἐπὶ μεταφορᾶς γραμμάτων διὰ τῶν γραμματοφόρων): 'Ο τὸ γράμμα ἡμῶν ἐπικομίζομεν, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ριθ' (PG, 111, 337 C). — Εἰς τὸ παραστῆσαι τὸν ἐπικομίζομενον τὸ γράμμα, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ριβ' (αὐτόθι, 380 C). — 'Ἐξητήσατο (γρ. ἐξητήσατο) γραμμάτων ἡμῶν πρὸς τὴν σήμην ἐπικομίσα σα σθανούσιν, Συμεών Μάγιστρος, ΕΒ II, 43, 4. — Διὰ τὸ μὴ ἐπιτυγχάνειν ὁράσιων τῶν ἐπικομίζοντων τὰ γράμματα (= ταχυδρόμων), Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 371, 1.

ἐπισκέπτομαι (ἐπιστολήν, μελετῶ): Φιλοσοφώτερον τὴν ἡμετέραν ἐπισκέψην φέται ἐπιστολήν, Θ. Λάσκαρις, 6, 41 (Festa). — Συχνοῖς ἐπισκέπτομεν (= ἀλληλογραφῶν συχνά), Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. η' (M. Treu, σ. 15).

ἐπιστέλλω (ἀλληλογραφῶ, βλ. στέλλω): Οὐ γάρ εὐποροῦμεν δι' ὄντος ἐπιστελλούσιν... ἐν ἀγῷ πόρρω πον τῆς μονῆς διατρίβοντες, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 133, 1 (Gallay). — 'Επιστέλλω καὶ τοῦτο τολμήσω, Λέων Συνάδων, ΕΒ III, 15, 2. — Καὶ πολλάκις ἢ διλγάκις ἐπιστέλλαται, Μιχαὴλ Χωνιάτης Β' 371, 18. — Καὶ (ἡ νόσος) ἐπιστέλλεται (με) οὐδενεχώδει, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. β' (M. Treu, σ. 4). — Οὕτε τοῦ ἐπιστέλλεται οὐδέξομαι, Μ. Καλέκας, 3, 37. — Πρὸς δὲ τοσοῦτον μέγεθος ἀνδρὸς ἐπιστέλλεται τολμᾶν, 'Ο αὐτός, 4, 48 - 49. — Μακρὰ ἐπιστέλλεται, 'Ο αὐτός, 15, 5. — Τὸ γάρ ἐπιστέλλεται προσδιαλέξεις τις οἰόντι ἐστι καὶ συλλαλιά, ὡς παρὼν παρόντι, δῆθεν προσδιαλεγομένου τῷ ἀπίστοι τοῦ γράφοντος, Ἰωσήφ Βρυέννιος, ἐπιστ. ε' (Βούλγαρις Γ', σ. 137).

ἐπιστολογραφῶ (γράφω ἐπιστολὴν ἢ ὑπὸ τύπου ἐπιστολῆς): Τῆς σεπτῆς αὐτῆς ἐπιστολογραφηθείσης καταφορικῷ τῷ σχήματι δημίλιας, Γεώργιος Βαρδάνης, ΕΕΒΣ ΛΓ', 1964, 111, 209 - 210.

ἐπιχειρῶ: 'Επιχειρῶ μὲν τι γράφειν (ἐπιστολήν), οὐκ ἔσματι δὲ προχωρεῖν, Δ. Κυδώνης, 299, 5 - 6.

ἔρχομαι: (ἐπὶ ἀφίξεως γραμμάτων): 'Ελθεῖν μοι παρὰ σοῦ τοιαύτην ἐπιστολὴν ἔβοντό μην, Μ. Καλέκας, 27, 1 - 2. Ἐπὶ γραφῆς ἐπιστολῆς: 'Ηλθονταί τὸ γράψειν, ἵνα καταξιώσῃς με καταλαβεῖν, Μέγας Βασιλεῖος, ἐπιστ. 178, Lettres III, σ. 151,

ἔρθω: Καὶ δοκῶν μὲν σῶν γραμμάτων ἐράνταν (== ἐπιθυμεῖν), Δ. Κυδώνης, 391, 47 - 49.

εναγγελίζομαι (ἐπὶ ἐπιστολῶν κομιζουσῶν εἰδήσεις): (Τὰ γράμματα) τὴν σήμην ὑγείαν εὐηγγελίζοντα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 371, 6.

εὐφραίνω (διὰ τῶν ἐπιστολῶν) : Ἐπεὶ καὶ οἵς ἐπέστειλας τὰ μέγιστα εὕφρατας, Μ. Καλέκας, 13, 52. — *Μακραῖς εὖ φραταῖς*, Βησσαρίων, ἐπιστ. 1 (Mohler, σ. 416, 3). — *Ημᾶς εὖ φραταῖς κάλλει γραμμάτων*, Ο αὐτός, ἐπιστ. 8 (αὐτόθι, σ. 431, 10).

ἐφορῶ (λαμβάνω γνῶσιν, ὑπὸ ὄψιν, ἐπὶ ἐπιστολῆς) : Ἄρο ἐπόψεται καὶ γοάμμα ἡμέτερον... δ... ἐπὶ τοῦ κατικλείον, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. οε', 1.

ἔχω (κατέχω γράμμα εἰς χεῖρας μου) : Ἡδη γάρ ἔχειν σε πειθομαι τὴν ἐπιστολήν, Δ. Κυδώνης, 394, 4-5.

ζητῶ : Ζητεῖς, ὃ φίλη ψυχή, παρ' ἡμῶν γράμματα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ροζ', 1.

ηδομαι : Ἡσθητης γράμμασι, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 172, 1 (Gallay). — *Ἡσθητης σου δεξάμενος τὴν ἐπιστολήν*, Μ. Καλέκας, 55, 1.

ήκω (ἐπὶ γραμμάτων) : *Νῦν δὲ ἥκονται στιν ἦ μετ' οὐ πάντα μαρῷον ἢ ἔστιν στιν*, λέγων, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ια' (M. Treu, σ. 19). Βλ. καὶ ἔρχομαι.

ἴστημι (ἐπιστολῆν) (= σταματῶ νὰ συνθέτω, νὰ γράφω γράμμα) : *Μέχρι τούτου στήσατε τὴν ἐπιστολὴν ἐβούλόμην*, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 103, 3 (Gallay). — *Nῦν δὲ ἀντί μη τὴν ἐπιστολὴν ἐντανθοῖ στήσω...*, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ογ' (M. Treu, σ. 28). — *Ἐγώ τε τὴν ἐπιστολὴν ἵστημι, Ο αὐτός, αὐτόθι*.

κατακοσμῶ (ἐπὶ ἐπιστολῆς) : *Γραφήν κατεκόσμησα μηδενίσας*, Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 370, 19-20.

καταλαμβάνω (ἐπὶ ἐπιστολῆς, φθάνω λαμβάνω, ὅπερ βλέπε) : *Καταλαμβάνω ταῖς γράμματα, Συμεὼν Μάγιστρος*, ΕΒ ΙΙ, 20, 14. — *Ἐπεὶ δὲ κατέλαμβανεν τὴν ἐπιστολήν*, Ο αὐτός, αὐτόθι, ΙΙ, 89, 12.

καταπιστεύω (ἐπιστολὰς ἐμπιστεύομαι εἰς γραμματοκομιστήν) : *Οὐκ ἐγώ ἀλλ' οἱ διακομισταὶ αἴτιοι, ἵνα μὴ εἴπω τὸν αὐτοῖς ταῦτα καταπιστεύονται*, Ιωάννης Λατρηνός, ΕΒ ΙV, 5, 4-5.

κατασκευάζω : *Σπανίας ἡμῖν τὰς πρὸς τὴν σῆμη τιμιότητα κατασκευάζει* ἐπιστολὰς τὸ σπάνιον τῶν αὐτόθι ἀποκρίσεων, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 317, Lettres III, σ. 190.

κατασπάζομαι (διὰ τῆς ἐπιστολῆς) : *Κατασπάζομαι τὸν ἐμὸν ἀδελφόν*, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. νβ' (Pressel, σ. 44).

κατασύρομαι (ἐπὶ ἐπιστολῆς, καταπίπτω) : (*Ἡ γραφὴ*) πρὸς τὸ ταπεινὸν κατεσύρεται σόρθο, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. οζ' (Pressel, σ. 69).

κινοῦμαι (πρὸς τὸ γράφειν ἐπιστολάς) : *Κίνησον αθλίς ἡμῖν τὴν γραφίδα* (= γράψω!), Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 176, 3 (Gallay). — *Υφῶν καὶ νῦν πρὸς τὰς ἐπιστολὰς ἐκινεῖ θητην*, Μ. Καλέκας, 20, 49-50.

κομίζω - κομίζομαι (καὶ ἀποκομίζω, ὅπερ βλέπε, ἐπὶ ἐπιστολῶν) : *Τοῦ τὸ γράμμα κομίζομαι*, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. βξγ' (PG, 111,

391 B). — *Κο μίσα τι γράμματα ἡμέτερα πρὸς σέ, Συμεὼν Μάγιστρος, ΕΒ II, 42, 8.* — *Ο τὸ γράμμα κομιζόμενος τοῦτο, Ο αὐτός, αὐτόθι, ΙΙ, 40, 5.* — *Τὴν σύστασιν ἐκομισάμην, Ο αὐτός, αὐτόθι, ΙΙ, 24, 11 - 12.* — *Καὶ κομίζειν δὲ τὰς ἐπιστολὰς οὐκέτι κίνοι εἶσμέν, Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 373, 3 - 4.* — *Ο κομίζων σοι τὰ γράμματα στρατιώτης ἔστι, Δ. Κυδώνης, 231, 4.* — *Πολλὰς ἐπιστολὰς ἐκομίζον, Μ. Καλέκας, 25, 2.* — *Ων εἰς ἔστι καὶ δὲ τὴν ἐπιστολὴν κομίζων, Ο αὐτός, 47, 7 - 8.*

κοσμῶ (ἐπιστολὴν) : Οὕτω πάντα καλὰ τὰ τῆς ἐπιστολῆς ἦν, ὡς ταῦτα τε καὶ ἔτερά μοι μακρῷ πλείω τούτων διδόναι λέγειν, εἰ μή πως ἐπιστολὴν κοσμεῖν μετὰ τοῦ τῆς ἐπιστολῆς αὐτὸς ἔξεπιπτον μέτρον, Μ. Πλανούνδης, ἐπιστ. ξη' (M. Treu, σ. 85).

κολλῶ (τὰς ἐπιστολάς, τὴν ἄφιξιν, παραλαβὴν αὐτῶν) : Δεδοίκαμεν γάρ μή τι τῶν ἀδοκήτων ἐπελθόν τε καὶ ωλυνε τὰς ἐπιστολάς, Μ. Καλέκας 48, 38.

λαλῶ (ἐπὶ τοῦ γράφειν) : Λαλήσω δὲ οὖν κομπώδη τινὰ καὶ κομψώδη, Ἀνώνυμος, ΕΒ IX, 45, 7 - 9. (Πρβλ. λέγω, οὐχὶ ἐπὶ προφορικοῦ λόγου ἢ σκέψεως).

λαμβάνω (γράμματα) : Οὐ τῷ βούλεσθαι πρότερος γράμματα σὰ λαβεῖν ἐσιώπων, Μ. Πλανούνδης, ἐπιστ. ξη' (M. Treu, σ. 85).

λαμβάνομαι (ἐπιτυγχάνω) : Λαβεῖν με τούτων τοῦ γράμματα διναμένον κομίζειν (γραμματοφόρου), Κυδώνης, 288, 4 - 5.

λέγω (= γράφω) : Πλείστα με λέγειν ὁρμημένον τὸ μέτρον ἐπέχει τῆς ἐπιστολῆς, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 160, Lettres II, 92, 17 - 18. — *Ταῦτα... προσομιαζόμενον λέγει εἰ τὸ γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρθ' (PG, 111, 364 B).* — *"Απερο αἱ παρ' ὑμῶν ἐπιστολαι λέγον σι (= περιλαμβάνουν), Μ. Πλανούνδης, ἐπιστ. ρζ' (M. Treu, σ. 142).*

λέω (τὴν ἐπιστολὴν τῆς σφραγίδος) : *"Εδοξε λέειν τὰ γράμματα τῆς τιμιότητός σου κομισθέντα, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 258, Lettres III, σ. 100.* — *Ως δέ τις ἐλθὼν τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολὴν ἐπεδίδον, πρῶτον μὲν ποὶ λῦσα τι, πολλάκις τὴν ἐπιστολὴν ἡσπαζόμην, Προκόπιος Γαζαῖος, ἐπιστ. 51, EG, σ. 30.* — *"Αμα τῷ τὴν σφραγίδα λῦσα τι καὶ ἄμα ἀρξασθαι καὶ ποὺ τοῦ διελθεῖν ἔτερον τι τῆς ἐπιστολῆς (ἀπολύσεις), Λέων Συνάδων, ΕΒ III, 39, 4 - 5.*

μένω : *Μενοὶ σιν αἱ ἐπιστολαι τὰς σᾶς ἀρετὰς πανταχοῦ τῶν Ἑλλήνων κηρύγτουσαι. νῦν μὲν γάρ παρ' ἐμοὶ καὶ σοὶ μόνοις ἀνέκδοτοι μένονται, Μ. Πλανούνδης, ἐπιστ. ριθ' (M. Treu, σ. 172).*

μεταγράφω (τὰ γράμματα, καταχωρίζω ταῦτα εἰς βιβλίον) : *Μετάγραψα ταῦτα πρῶτον, ἄμα τῷ δέξασθαι, Ιωσήφ Βρυέννιος, ἐπιστ. κε' (Βούλγαρις, Γ', σ. 182).*

μεταδίδωμι : *Γραμμάτων δὲ ἡμῖν οὐ μετέδωκας τῶν σῶν* (= δὲν μοῦ γραφει), Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 372, 29.

μετριάζω (καθίσταμαι μέτριος, εύτελής): *Οὕτω μὲν ἐμετριαζεν ἡ γραφὴ καὶ πρὸς τὸ ταπεινὸν κατεσύρετο*, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. ος' (Pressel, σ. 69).

μιμνήσκομαι (ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς μνημονεύω) : *Ἐγ τοῖς πρὸς αὐτόν σου γράμμασιν ἐμνήσθη θητην*, Βησσαρίων, ἐπιστ. 3, 18 (Mohler, σ. 424). **νύττω** (ταῖς γραφαῖς, πληγών): *Μηδὲ συνώθει μηδὲ νύττε ἡμᾶς ταῖς γραφαῖς...* ὥσπερ ἀμνήμονας, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. νβ' (Pressel, σ. 44). **όκνω** (γράφειν): *Οἴμαι, παρὰ τοῦτο γράφειν ὅκνεις*, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιε', 2. — *Ἄδικεν ὁμολογῶ*, μέχρι νῦν ὅκνησας σοι γράφειν, Δ. Κυδώνης, 422, 3.

όμιλῶ (δι' ἐπιστολῶν): *Μήτε δὲ ἐπιστολῶν ὁ μιλήσας αντεῖς*, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 242, 1 (Gallay). — *Οὐδεὶς γὰρ κόρος τοῦ διὰ γραμμάτων ὑμῖν ὁ μιλέσαιν*, Ό. αὐτός, 170, 1.

όρμω (γράφειν, ἀρχίζω προθύμως νῦν γράφω): *Καὶ τοῦτό μοι πολλάνις ὁρμῶντι γράφειν ἐπέσχε τὴν κεῖλα*, Δ. Κυδώνης, 299, 7.

παρεκτείνω (παρ' ἔκτασιν γράφω, πολλά): *Οἴδα παρεκτείνας τὰ γράμματα*, Μανουὴλ Παλαιολόγος, Legrand, 71, 291.

παύω: *Τὰς συνεχεῖς παύσας ἐπιστολὰς* (= διακόψας τὴν συχνῆν ἀλληλογραφίαν), Δ. Κυδώνης, 429, 4.

πέμπω (γράμματα. Πρβλ. καὶ ἐκπέμπω, διαπέμπω, περιπέμπω): *Τὸ δὲ πεμφθὲν πρὸς σὲ γράμμα*, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. Ώδ' (PG, 111, 301 A) — *Καὶ τὰ πρῶτα πεμφθέντα σοι παρέμοιος γράμματα*, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. δ' (M. Treu, σ. 9). — *Ἄσ πρότερον ἐπεπόμψειν* ἐπιστολάς, Δ. Κυδώνης, 396, 5. — *Καὶ μαρτυρεῖ μοι τὰ γράμματα μεθ' ὅσης εἰνοίας πεμπόμενα*, Μ. Καλέκας, 11, 15 - 16. — *Καὶ γράμματα πέμψεις*, Ό. αὐτός, 55, 6.

περιπέμπω (ἐπιστολάς): *Συνγράφοντες καὶ πεμπτέμποντες* (ἐπιστολάς) πάσαις ταῖς ἀδελφότησι, Μέγας Βασίλειος ἐπιστ. 226, Lettres III, σ. 25.

πιστεύω (γράμμα): *Ἡ τῶν ἀνδρῶν μοχθηρία, οἵς τὰ πρὸς ἀλλήλους πιστεύομεν*, Βησσαρίων, ἐπιστ. 3 (Mohler, σ. 422, 25 - 26).

πληρῶ (τὸ γράμμα = φέρω εἰς πέρας): *Πληρῶ τοῦτο δὴ τὸ γραμμάτιον*, Θ. Λάσκαρις, 134, 8 - 9 (Festa).

ποικιλλομαι: *Τὸ σὸν γράμμα... πεποίκιλτο... ἄλλοις τε καλοῖς ὠραῖσμασι*, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ρξ', 6.

προγράφω (ἔχω γράψει πρὸ τῆς ἐπιστολῆς ἦν νῦν γράφω): *Ἐκ τῶν συχνῶν γραμμάτων, ὃν προεγράψαμεν ὀνδεμίαν ὠφέλειαν*, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. κθ' (PG, 111, 181 A). — *Γράφω νῦν ἐπὶ πᾶσιν*,

οἵς προέγραψα, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. λα' (PG, III, 188 D). — Πρόσῳ ἐγράψαψα τῇ σῇ λογιότητι... πλὴν βραχέα, τῆς ὥρας κατεπειγόσης ἔδει γὰρ ἐπλάτει πολλῷ γράψειν..., Δημήτριος, παρὰ Ναρρουζὲς, Lettres de 1453, RÉB XXII, 1964, σ. 90, 2 - 4.

προσαγορεύω (χαιρετίζω διὰ τῆς ἐπιστολῆς) : Καὶ ἴδον πρῶτοι διὰ τοῦ γράμματος προσαγράψαντες, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. να' (PG, 111, 241 C). — (Τὸ γράμμα) προσαγράψαντες, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ σὲ καὶ σὺν σοί, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. μη' (Pressel, σ. 41). — Οὕκουν ἔκρινα δεῖν μηδὲ γράμμασί γε προσειπεῖν σου τὴν ἀγιότητα; Μ. Πλανούδης (τῷ Ἀδριανούπολεως), ἐπιστ. θ' (M. Treu, σ. 18). — 'Αλλ' εἰ μὲν ἀνέστεως ἐγίνωσκον ἀπολαύοντά σε, ... μακροτέρους ἄν προσῆγόρευντα σα γράμμασι, 'Ο αὐτός, ἐπιστ. ρε' (M. Treu, σ. 141). — Ατὰ γραμμάτων προσαγράψαντες, Μ. Καλέκας, 61, 4 - 5. — Καὶ αὐτός σε διὰ γραμμάτων προσαγράψαντες, 'Ο αὐτός, 80, 4.

προσδοκῶ (γράμματα) : 'Εγὼ μὲν γράμματα παρὰ σοῦ προσεδόκων, Δ. Κυδώνης, 318, 4.

πρόσειμι (= ἐγγὺς εἰμι) : Πρόσιμεν διὰ τῶν γραμμάτων, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 225, 2 (Gallay).

προσκομίζω : Καὶ πολλοὶ ὡσιν οἱ γράμματα παρόντες, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 179, Lettres III, σ. 151.

προσκυνῶ (= χαιρετίζω) : Διὰ τοῦ παρόντος μου γράμματος προσκυνῶ σε καὶ κατασπάζομαι τὸν ἐμὸν ἀδελφόν, Ἰω. Τζέτζης, ἐπιστ. νβ' (Pressel, σ. 44).

προσλαλῶ (διὰ τῆς ἐπιστολῆς) : 'Ηδὺ τὸ προσλαλεῖν τοῖς φίλοις ἐκ μέλανος καὶ διὰ μνήμης ἄγειν ἐκάστοτε, Μιχαὴλ Χωνιάτης, Β', 369, 22 - 23,

προσομιλῶ (διὰ τῆς ἐπιστολῆς) : Καὶ γράμμασι προσομιλεῖν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 226, Lettres III, σ. 23. — 'Ἐπὶ τὸ δεύτερον ἥκομεν καὶ τῷ γράμματί σοι προσομιλοῦμεν, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ρε' (PG, 111, 356 A). — Κωλύομαι πνυκτοτέρως γράψειν καὶ διὰ τῆς γραφῆς προσομιλεῖν τῷ περιποθήτῳ μοι, Ιωάννης Λατρηνός, EB IV, 6, 7 - 8.

προσφέρομαι (γράφων) : 'Ο με καὶ εἰς ἀμήχανον ἀποσίαν συνέκλεισε σκοποῦντα, πῶς ἄν σοι γράψων προσενεγκόμενος, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ιη' (σ. 33).

προσφέγγομαι (πρβλ. προσαγορεύω) : Διὰ μακροῦ σε προσφέγγομαι (τὸν Προκόπιον), Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 128, 1 (Gallay).

σκιαγραφῶ : 'Εξενόρουμεν τὸ θαρρῆσαι τῇ ἐπιστολῇ ταύτη καὶ τοῖς γράμμασι σκιαγράψασι τὴν παρονσίαν, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, 196, 3 (Gallay).

σοφίζω (τινὰ δι' ἐπιστολῶν, καθιστῶ σοφώτερον) : Σόφιζε δὲ δι' ἐπιστολῶν, Θεόδωρος Β' Λάσκαρις (πρὸς Νικ. Βλεμμίδην), 1, 47 (Festa).

σπείρομαι (διασκορπίζομαι) : Τὰ δὲ γράμματα σπείρεται καὶ παρὰ τοῖς ἔχθιστοις πολλάκις ἀναγνώσκεται, Δ. Κυδώνης, 225, 11-12.

στέλλω (γράμματα πρβλ. ἀποστέλλω, ἐπιστέλλω, πέμπω) : Τὰ αὐτόθιστα στέλλει μεν αἱ γράμματα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ε', 1. — Άλλα μάτην στέλλει τὰς ἐπιστολὰς τῷ πάλιν αὐτὰς εἰς τὰς ἑμάς κείσας ἀνακομισθῆται... ἵνα στέλλει τὸ πρός ὑμᾶς τοῦτο μὲν γράμματα..., Συνέσιος, ἐπιστ. 129 (EG, σ. 715-716).

στεροῦμαι : Καὶ δοκῶν μὲν σῶν γραμμάτων ἐρᾶν, πάλιν δὲ τὸ στέλλει σθανούσιν κονθῆν ζῆμιαν ἥγονύμενος, Δ. Κυδώνης, 391, 47-49.

συγγράφω : Συγγράψει τὸ γράμματόν σου περιπέμποντες ἐπιστολὰς πάσαις ταῖς ἀδελφότησι, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 226, Lettres III, σ. 25.

συνίστημι (τινὰ διὰ γραμμάτων) : Διὰ τῶνδε συνίστημεν τε ταῖς γραμμάτων, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. 1ε' (M. Treu, σ. 30).

συντέμνομαι (ἐπὶ ἐπιστολῆς) : Συντέμνομεν τοῦτο μῆσθαν δὲ ἄλλα καὶ τὸ ἐπιστόλιον ἔδει καὶ... συνεσφιγμένον εἶναι, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ριζ' (M. Treu, σ. 163).

συντίθημι (ἐπιστολήν, γράφω, συνθέτω) : Πρὸς γράμμασιν ἐντεθραμμένον ἦν ἡ ἐπιστολὴ καὶ οὕτω συντίθηται ἐπιστολὴ, Ανώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 155, 91.

συνυφαίνω (ἐπιστολήν, γράφω, συντίθημι) : Τὴν χρονοῦ ὄντως καὶ καλὴν συνυφαίνω, ὥσπερ τινὰς πρὸς φιλίαν νιῳδοὺς καὶ ἀμνήμονας, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. νβ' (Pressel, σ. 44).

σφραγίζω (ἐπιστολήν) : Αγάπη ἐσφραγίζει τὸ γράμματόν την, Ρωμανός, ὅμνος Ζ', 68 (Α', σ. 160).

ταμιεύομαι : Άλλα γὰρ εἰς ἐπεργονακτίας τὰ τῆς εἰρωνείας ταμιεύομενοι γράμματα, Βησσαρίων, 419, 3 (Mohler).

τίθημι (εἰς βιβλίον ἐπιστολάς, καταχωρίζω) : Εἴ τιθοντες εἰς βιβλίον, Ιωσήφ Βρυνέννιος, ἐπιστ. κε' (Βούλγαρις, Γ', 181).

τιμῶ (τινος γράμμα, ἐκτιμῶ τὸ ἀλληλογραφεῖν) : Οσον τιμᾷ γράμμα ἐμὸν ἐγὼ πρότερον μὲν οὐκ ἔδειν, Δ. Κυδώνης, 390, 4.

τυγχάνω : Δι' ἐπιστολῆς αἰτοῦντος τυγχεῖν, Μ. Καλέκας, 11, 22.

τυπῶ (τὸ γράμμα, συντάσσω, διατυπώω πρβλ. ἐντυπῶ) : Εἴλογον δέ... ἀποσταλῆται τινὰ τὸν κομίζοντα δεύτερα γράμματα, ἔπειτα αὐτὸς κέλευσον τυπῶ θηναί ταῖς οὖν παραγόνταις, Μέγας Βασίλειος, ἐπιστ. 89, Lettres I, 193. — Τυπῶ θηναί σε ταῖς οὖν παραγόνταις, Ό αὐτός, ἐπιστ. 117, Lettres II, σ. 22. — Τοῦτο τυπῶ σας τὸ γράμμα, V. Laurent, La vie S. Pierre d'Atroa, 87, 40.

ῦειν (= βρέχειν, γράφειν συχνά) : *Πόθεν οὖν... ἡ φιλοτιμία καὶ τὸ τὰς ἐπιστολὰς πόρων καθίμενον ἔ ειν, Δ. Κυδώνης, 97, 19 - 20.*

ὑπαγορεύω (ἐπιστολήν) : *Καὶ γὰρ οὐδὲ ἥκιστα τούτου χάριν αὐτὴν ὑπηργόν ὅρεν σα, τοῦ πᾶσι καταφανές εἶναι τὸ πρᾶγμα, Συνέσιος, ἐπιστ. 105 (EG, σ. 705).*

ὑπαναγινώσκω (ἐπιστολήν) : *Καὶ ποτὲ μὲν τὴν πρὸς ἐμέ σου ὑπαναγινώσκω τούτῳ (τῷ βασιλεῖ) ἐπιστολήν, Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 93 (Σάθας, σ. 337). — Ὑπερογόμενον καὶ οὐδὲ ὑπαναγινώσκοντα τυχόν τὸ παρ' ἡμῶν γράμμα, εἰ μὴ καὶ πρὸ τῇ λῆσαι τὸν δεσμὸν δύκωδες καὶ παχύλον φαίνοιτο, Μιχαὴλ Χωνιάτης ἐπιστ. 1, 3. — Γράμμα σὸν δεδέγμεθα καὶ ὑπανέγνωμεν, Οἱ αὐτός, ἐπιστ. ρξ', 3.*

ὑπεραίρω (καθίστημι ὑπερήφανον) : *Ὑπεραίρω ημᾶς ἡ γραφή, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. ιζ' (Pressel, σ. 70).*

ὑπερορῶ : *Ὑπερορῶ φύσιμον ενορ... τὸ παρ' ἡμῶν γράμμα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. 1, 3.*

ὑποσημαίνω : *Ἄδε περὶ τῆς δίκης τῶν μοναχῶν ὑπερσημαίνω σήματα τὸ γράμμα, Νικόλαος Μυστικός, ἐπιστ. ργ' (PG, 111, 381 B).*

ὑποστέλλω (τὴν γραφήν, διακόπτω τὴν ἀλληλογραφίαν) : *Ὑπερσημαίνω σήματα τὴν γραφήν εἰ φανερά... εἰχον τὴν ἔχθρον, Ανώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 180, 995.*

ὑπόσχομαι (γράφειν) : *Ἐγὼ γράφειν τε ὑπερσημαίνω σήματα τὸ γράμμα..., Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. νς' (M. Treu, σ. 72). — Ὄτι μοι γράψειν ὑπερσημαίνω σήματα τὸ γράμμα..., οὐκ ἡβούντιθης, Δ. Κυδώνης, 414, 4 - 5.*

φείδομαι (= τσιγκουνεύομαι) : *Μὴ φείδομαι τῶν πρὸς ἡμᾶς γραμμάτων, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιβ', 2.*

φθάνω : *Εἴ καὶ μὴ ἐφθασθείν εἰς ἡμᾶς ἡ προτέρα σου γραφή, Γ. Σχολάριος, Οεούντες Complètes, IV, 398, 2.*

φοιτῶ (ἐπὶ ἀμοιβαίας ἀλληλογραφίας) : *Οὐδὲ παρ' ἀλλήλοις ἐφοιτησαν γράμματα, Νικομηδείας ἐπίσκοπος, ΕΒ III, 34, 8 - 9. — Φθέγγον τοιγαδοῦν ἀδεῶς καὶ γράμματά σου πυκνοτέρως φοιτητά τοι ἡμῖν, Νικηφόρος Οὐρανός, αὐτόθι, V, 17, 5 - 6. — Ὄτε δὲ καὶ γράμμα φοιτητή σει μοι σόν, Οἱ αὐτός, αὐτόθι, V, 18, 3 - 4. — Τί δ' ἀνείποι τις ἐμοὶ τιμώτερον ἡ γράμματα φοιτῶν τά μοι παρὰ σοῦ; Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ρη' (M. Treu, σ. 144).*

χαράττω (ἐπιστολήν πρβλ. ἐγχαράττω) : *Καὶ αὐτὴν τὴν γραφὴν χαράττω τῷ κοράτει σου (Ισαακίῳ Κομνηνῷ), Μιχ. Ψελλός, ἐπιστ. 161 (Σάθας, σ. 416). — Ἐχάραξα ἐπιστολήν, Ιω. Τζέτζης, ἐπιστ. ξς' (Pressel, 59). — Οὐδέ μόνον δεύτερον ἐχαράξαμεν σου γράμμα, Μιχαὴλ Χωνιάτης, ἐπιστ. ιβ', 1.*

χρῶμαι (τῷ γράμματι ἀντί φωνῆς, συνομιλῶ τινι δι' ἐπιστολῆς) : *Αρτί ΕΕΦΣΠΑ, τόμος ΙΘ' (1968 - 1969)*

φωνῆς ἐχρησάμην τῷ γράμματι, Ἀνώνυμος, ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, 203, 1804 - 1805. — Καὶ τῷ παιδὶ χρησάμενος ποδὸς τὰ γράμματα, Δ. Κυδώνης, 323, 5.

χωρῶ : "Οσον ἐπιστολὴ χωρῇ σει εν ἄν, ἀσόμεθα, Μ. Πλανούδης, ἐπιστ. ριζ" (M. Treu, σ. 164).

ψυχαγωγοῦμαι : 'Εψυχαγώγηματο... τῷ σῷ σεμνῷ γράμματι, Μιχαήλ Χωνιάτης, ἐπιστ. Ηζ', 1.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ